КАНДЫДАТЫ Ў ПАСЛЫ СЕЙМА ПНР АД БЕЛАСТОЦКАЙ ВЫБАРЧАЙ АКРУГІ

(ГОРАД БЕЛАСТОК І БЕЛАСТОЦКІ, БЕЛЬСКІ, ГАЙНАЎСКІ, СЯМЯЦІЦКІ І САКОЛЬСКІ ПАВЕТЫ):

Уладзіслаў В'ха — сакратар Цэнтральнага Камітэта Польскай аб'яднанай рабочай партыі.

Яўгенія Красоўская — віцэміністр Міністэрства вышэйшай адукацыі.

Аркадзіюш Лашэвіч — І сакратар Ваяводскага Камітэта Польскай аб'яднанай рабочай партыі ў Беластоку.

Тадэвуш Плаўскі — слёсар з Інструментальнай фабрыкі ў Беластоку.

Антон Леўка — селянін з вёскі Пагажалкі, Беластоцкага павета.

Максім Рудчык — селянін з вёскі Волька Нурэцкая, Сямяціцкі павет.

Крыстына Маршалэк-Млынычык — журналіст «Беластоцкай газеты».

Міхал Адамец — селянін з вёскі Сакі, Гайнаўскі павет.

Гэртруда Орляч — намеснік старшыні Ваяводскага праўлення Саюза сялянскай моладзі ў Беластоку.

Ніва

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 21 (482) | ГОД X | 23 МАЯ 1965 года | ЦАНА 60 гр.

НАКАЗ ВЫБАРШЧЫКАЎ

Ужо толькі тыдзень да 30 мая, калі пойдзем да выбарчых урнаў аддаваць свае галасы за найлепшых. Цяпер адбываюцца сустрэчы з кандыдатамі ў радныя і ў паслы. Выбаршчыкі ставяць перад імі адказныя наказы, выказваюць пажаданні. Выканаць гэтыя заданні, не падвесці выбаршчыкаў — вось абавязак будучых радных. Як гэтага дабіцца, з чаго павінен распачаць сваю дзейнасць будучы радны.

Пасля выбараў радныя павінны пакласці намаганні, каб найважнейшыя прапановы выбаршчыкаў былі ўключаны ў план працы Рады. А для сябе радны павінен скласці ўласны план выканання наказаў у сваёй акрузе. Гэта практычны компас у яго дзейнасці. Заданне раднага заключаецца ў тым, каб арганізаваць кантроль, паклапаціцца, каб установы, прадпрыемствы і іншыя арганізацыі, якім даручана ажыццявіць наказы, зрабілі гэта ў вызначаным тэрміне і, зразумела, як найбольш сумленна. Калі радны глыбока пераконаны, што мае рацыю, што канкрэтны наказ выбаршчыкаў павінен быць выкананы і ведае як павінен гэтага дабіцца, — ніякія бюракратычныя бар'еры не могуць яму ў гэтым перашкодзіць.

Здараецца, зразумела, што мясцовая рада не мае фонду, скажам, для пабудовы святліцы, ці рамонту дарогі. Дык менавіта тут з «выручкай» раднаму павінна прыйсці грамадскасць, жыхары дадзенай мясцовасці. З іх дапамогай справы, якія раней, здавалася, былі невырашальныя, можна паспяхова вырашыць.

Як жа важна таксама, каб паміж раднымі і выбаршчыкамі наладзіўся блізкі кантакт, стварыліся ўзаемны давер і пашана. А ў ніякім выпадку нельга дапускаць найменшых праяўленняў фармалізма ў працы раднага. Дрэнна, калі абяцае ён інтэрвеніраваць у справе, скажам, скаргі грамадзяніна, а потым перадасць яго просьбу адпаведнай установе, каб потым абыякава паведаміць прасіцеля аб адмоўным адказе. У гэтым выпадку радны не выконвае абавязку прадстаўніка народнай улады. Аднак выбаршчыкаў не ашукаеш. Беспамылкова акрэсліваюць яны, дзе сядзіць фармалізм, а нават ілжывасць. І вось аўтарытэт раднага раптоўна падае, знікае вера ў яго як выбранніка народа.

Дабразычлівыя і ўважлівыя адносіны да людзей зусім не азначаюць, што радны павінен сыпаць абяцанкамі. Трэба добра сарыентавацца ў сутнасці справы. Гэтага менавіта патрабуюць выбаршчыкі ад свайго раднага. Калі сарыентуецца ён у праўдзівасці справы, тады не павінен шкадаваць сіл, каб выканаць яе. Калі ж просьба ці скарга беспадстаўна, трэба сказаць аб гэтым прасіцелю шчыра, проста і адначасова тактоўна, тлумачачы адмоўны адказ — людзі гэта заўсёды зразумеюць.

Радны не павінен чакаць, пакуль да яго прыдуць выбаршчыкі. Павінен пайсці да іх сам. Павінен лепш пазнаць жыццё іх, дапамагаць ім. Трэба, каб заўсёды, у кож-

(Працяг на стар. 2)

Эдзі Агняцвет

Хто тваё першае дзіва?

Ты пачынаеш свой першы,
Свой радасны дзень.
Хто твая першая песня
І першы прамень!

Хто тваё першае дзіва,
Тваё адкрыццё?
Хто твая першая казка,
Любоў і жыццё?

Хто недаспіць,
каб спакойна,
Маленькі, ты спаў?
Хто чалавека гадуе
Для Міру,
для спраў?

Зоркай ты свеціш у хаце,
Сонца тваё гэта —
Маці!
Маці і ў шчасці, і ў горы
Будзе цябе саграваць.
Вырасцеш —
будзеш Радзіму
Імем яе называць!

ЗА ТЫДЗЕНЬ

1. В. Швед: КЛЯТВА Ў БЕЛАВЕЖЫ.
2. С. Яновіч: БЕЛАРУСКАЯ КАР'ЕРА.
3. Ул. Паўлючук: СТОАСАБОВАЯ СЯМЕЙКА.
4. БЕЛАРУСКІЯ ГЕРОІ.

Рэфлексіі ў «Днях»

НЯМА ПЕРШЫХ

Не ведаю, адкуль яна ўзялася такая з'ява, але ведаю, што ў так званым тэрэне адзінай формай «культурнага жыцця» і «культурнай працы» з'яўляецца «выставіць штучку». Што гэтая «штучка» бывае часта без густу і хутчэй плакаць над ёй, чым смяяцца — гэта ўжо віна... няхай будзе штучкі. Не ведаю, чаму «штучкі» так прыняліся, а іншыя формы працы — не. Ведаю, што Ваяводскі дом культуры ў Беластоку праводзіць нямала так зв. «шкаленяў» у розных формах культурнай дзейнасці. Нямала людзей карыстае з навукі. Ды чамусьці яна ідзе ў лес. І ў далейшым непадзельна царствуюць «штучкі». Мы хвалімся драмгурткамі, а варта ўзяцца і за іншае. Тым больш, што беларусы — народ здольны, а якраз сярод беларусаў найбольш назіраецца застой у культурнай дзейнасці.

Маем Дні асветы, кніжкі і друку і традыцыйна ўжо ў гэтыя дні паказваем, што найлепшае. Найлепшыя калектывы, найздальнейшыя людзі прыязджаюць у Беласток, выступаюць на вялікіх сцэнах перад знаўцамі. Сярод іх няма калектываў з тэрыторый, на якіх жывуць беларусы. Неяк сорамна бывае. Ці ж сярод беларусаў не знайшлося б лепшых?

У «Днях», напрыклад, адбыліся ваяводскія элімінацыі чытальніцкага конкурсу 1000-годдзя, аб'яўленага Міністэрствам асветы. Я прагледзела ў Кураторыуме, як прадстаўляецца ўдзел беларускіх школ у гэтым конкурсе. З жалем пішу — паветы Гайнаўскі, Бельскі, Сямяціцкі стаяць на канцы па колькасці вучняў, якія ў пачатковых школах прымаюць удзел у конкурсе. А трэба ведаць, што конкурс мае развіваць вучня, адкрыць перад ім краіну ўласную і свет, навучыць яго адвагі.

Справа другая адносна конкурсу. У ваяводскіх элімінацыях быў найлепшы прадстаўнік кожнага агульнаадукацыйнага ліцэя з ваяводства. Дарма толькі шукала таго найлепшага з нашых узорных ліцэяў з Бельска і Гайнаўкі, свае месцы яны аддалі без бою.

З большай радасцю адзначаю тут Педагагічны ліцэй у Бельску, які, як ведаем, з'яўляецца напалову беларускім. Ліцэй прадстаўлялі дзве вучаніцы: Галіна Крыньская і Вера Малішэўская — полька і беларуска. І хоць рэгулямін кажа, што можа быць толькі адзін прадстаўнік, Педагагічны ліцэй адваяваў два месцы, бо і вучняў здольных мае шмат і па-праўдзе гэта ж падвойны ліцэй: і польскі і беларускі. У Кураторыуме паблажліва ўсміхаюцца і... цешацца з гэтага.

Таксама ў «Дні» выступала восем тэатраў паэзіі, але і тут ніводзін, хоць бы слабейшы, не быў з нашых. Нават няма працуючага ў беларускім асяроддзі тэатра паэзіі. А вялікая шкода. Вядома ж агульна,

(Працяг на стар. 2)

На шырокім свеце

Страшны „Клуб 41“

Амерыканскі стыль жыцця ў сваіх некаторых формах з'яўляецца проста макабрычным звычайнаму еўрапейскаму чалавеку. У горадзе Фенікс існуе, напрыклад, «Клуб 41», які сёлета шумна адзначае сваё дзесяцігоддзе.

Штомесяц адбываецца сход членаў «Клуба 41», на які кожны прывозіць з сабою срэбраную труну разам з жалобнымі рэліктамі і лягае ў яе. Лёкаі ў жалобных уборах разносяць на падносах вялікія чаркі моцнай гарэлкі. Першы тост выпіваюць за «шчасце» памёршых членаў клуба і замагільнага жыцця. Размовы зводзяцца толькі да расказаў жартаў і анекдот наконт смерці і будучага небыту.

На ганаровым месцы клубнага памяшкання стаіць накрытая жалобным пакрывалам, спецыяльна адлітая па заказу, багата аздобленая дзесяцілітровая бутэлька з гарэлкаю, шчыльна закаркаваная. Калі ўсе члены клуба паўміраюць, астатні з іх, які застанецца ў жывых, павінен адпячатаць гэтую бутэльку і выпіць за ўдачу памершых на тамтым свеце, а таксама за «здароўе» смерці і ўласную будучую смерць.

У выпадку, калі памірае якісьці член «Клуба 41» тады адбываецца ў клубе ўрачыстыя памінкі, у час якіх гумарыстычна прадстаўляюць жалобную цырымонію ягонага пахавання.

Аднойчы, адзін з членаў едучы з такіх памінак па-п'янаму вываліўся з аўтамашыны і забіўся на месцы. Яго смерць прызнана надзвычай слаўнай і ганаровай і выбрана яго «вечным» ганаровым старшынёю «Клуба 41».

У гісторыі гэтага макабрычнага клуба меў месца яшчэ адзін дзікі выпадак. Свежа прыняты на працу ў клубе лёкай першы раз услугоўваў ляжачым у трунах членам, слухаў галосныя кпіны са смерці і да таго пераняўся гэтым, што не вытрымаў нервова і здурэў. Адвезлі яго ў бальніцу для вар'ятаў, а той дзень, калі ён звар'яцеў, прызнана, як вялікае клубнае свята.

Хтосьці спытае, які сэнс існавання гэтага «Клуба 41»? Фактычна, з'яўляецца ён яшчэ адным тыповым амерыканскім блефам. Яго члены — гэта багатыя ўласнікі гандлёвых фірмаў і прадстаўнікі, так званай, «залатой моладзі». Новых членаў не прымаюць. Прыналежнасць да закрытага таемнага аб'яднання прыдае яго членам бліскучага арэолу ў вачах падобных ім багатых снобаў. Авансуе іх да вышэйшага ўзроўню ў ерархіі амерыканскіх фінансістаў.

Маса драбнейшых дзялкоў — бізнесменаў дарэмна чыніць намаганні, каб прынялі іх у «Клуб 41». Не прымаюць — «жартаўнікі смерці» неахвотна дзеляцца з другімі сваім арэолам, які прыносіць ім высокія сувязі, жыццёвую перспектыву. Так, так.

(а-ся)

З БССР

«Белавежцы» ў «Полымі»

У чацвёртым нумары часопіса «Полымя», органа Саюза пісьменнікаў БССР, надрукавана падборку вершаў паэтаў нашага літаратурнага аб'яднання «Белавежа»: Алеся Барскага, Віктара Шведа, Івана Чыквіна, Алеся Свіська, Яшы Бурша. Прытым, падана кароткія біяграфічныя інфармацыі з іх жыцця і творчасці.

Трэба сказаць, што ўпершыню ў беларускім літаратурным друку БССР апублікавана так вялікую колькасць твораў нашых аўтараў з Беласточчыны. Некалькі год таму назад часопіс «Маладосць» друкаваў апавяданне Віктара Рудчыка — «Талісман».

«Чорнае золата» Беларусі

Рэчыцкія нафтавыя палі на Палессі падключаны да міжнароднай нафтавай магістралі «Дружба». З Урала, Паўночнага Каўказа прыехалі сюды вопытныя майстры нафтавага промыслу, каб рыхтаваць кадры беларускіх нафтавікоў.

Караблі для Польшчы

Па многіх рэках Польшчы, Нямеччыны і другіх краін плываюць цеплаходы пабудаваныя караблебудаўнікамі Гомеля. Цяпер будуюць тут партыю буксірных цеплаходаў па заказу польскага рачнога флоту.

Лугаводства на першы план

— «Лугаводству ў нашых умовах належыць вядучая роля ў стварэнні дастатку кармоў», — сцвердзіў у сваім дакладзе на Пленум П. Машэраў, першы сакратар ЦК Кампартыі Беларусі.

Юбілей хору Шырмы

25 год існуе Дзяржаўная Акадэмічная харавая капэла БССР пад мастацкім кіраўніцтвам Рыгора Шырмы. Урачыста віншавалі яе прадстаўнікі вярхоўных савецкіх і партыйных улад Беларусі.

Капэла створана ў 1940 годзе ў Беластоку.

У Вярхоўным Савеце

Адбылося пасяджэнне Прэзідыума Вярхоўнага Савета Беларускай ССР, на якім разглядаліся пісьмы і скаргі людзей прысланыя на працягу 1964 года.

Даследванне попыту

Міністр гандлю БССР Аляксей Шаўроў у сваім інтэрв'ю для газеты «Звязда» паінфармаваў, што ў рэспубліцы будзе створаны філіял Усесаюзнага навукова-даследчага інстытута па вывучэнню попыту на тавары.

Інстытут знаходзіцца ў стадыі арганізацыі.

Музей К. Чорнага

У Капылі, дзе нарадзіўся выдатны беларускі празаік Кузьма Чорны (Раманоўскі), створаны музей прысвечаны яго жыццю і творчасці.

Нарач — курорт

Возера Нарач і яго ваколіцы пераўтворана ў раён курортаў. Тут вялікія перспектывы для арганізацыі адпачынку і турыстыкі.

Сом-бамбіза

На Лепельскім возеры злоўлена вялізнага сома даўжынёю 1 метр 70 сантыметраў. Яго вага 42 кг. (ся)

Наказ выбаршчыкаў

(Працяг са стар. 1)

ных абставінах быў ён сумленны ў адносінах з грамадзянамі, не пазбягаў вострых, неаднойчы раздражняльных пытанняў, дзе можа — памагаў, а калі гэта яму не пад сілу — сумленна і шчыра вытлумачыў усё. І яшчэ адно: радны павінен заўсёды абапірацца на выбаршчыках, на грамадскасці; яе крытыка і парады дазволяць яму дабіцца большага, яе дапамога абяспечыць выкананне кожнага разумнага наказу. А аб гэтым і гутарка.

Няма першых

(Працяг са стар. 1)

што беларусы надта любяць паэзію, што надта здольныя ў гэтым напрамку. Тут і база ёсць багатая, бо ж беларуская літаратура — тая найлепшая — гэта перад усім паэзія. Слухаючы «Слова пра Якуба Шэлю» ў выкананні толькі 5 асоб тэатра паэзіі «Клуба Сямі» (І узнагарода), мне ўлез у галаву «Курган» Янкі Купалы: «Паміж пустак, балот беларускай зямлі». Гэта, брат, не «Мікітаў лапаць», не «Боты».

Каб нейкі з гурткоў паставіў «Кургана», людзі напэўна не смяяліся б на прадстаўленні, але гэта было б, дасягненне 1000-годдзя. Не ведаю чаму, але я бачу ўжо «Кургана» ў пастаноўцы першага беларускага тэатра паэзіі. Хто ім будзе? Я толькі абяцаю, што на такія тэатры і на такую пастаноўку не шкада паперы ў «Ніве».

Як мае выглядаць тэатр паэзіі? Не буду тут займацца метадычнымі ўказаннямі, бо і свабода тут вялікая і многа залежыць ад індывідуальнасці кожнага. Сама назва акрэслівае характар такога тэатра. А прытым — прытым, як гаварылася, былі і будуць указанні Парадні аматарскага руху, якая існуе пры Ваяводскім доме культуры. Больш, ведаю, што спецыялісты з гэтай Парадні гатовы на кожную просьбу прыехаць: дапамагчы, навучыць, заапекавацца. Сама дырэктар ВДК — грам. Раманоўская мне так сказала: «Няхай пішуць, калі самі не ведаюць, прыедзем». А грам. Гудоўская, найбольшага прыяцеля вясковых аматараў, хіба не трэба рэкламаваць.

На заканчэнне свайго лісту, (бо так трактую гэтае пісанне) да моладзі і ўсіх іншых, хачу выказаць надзею, што на наступны год І узнагароду возьме Беларускі тэатр паэзіі з Гайнаўскага, ці Бельскага, ці Беластоцкага павятаў.

Вера Леўчук

У гонар Дня перамогі

Дзень перамогі сяляне вёскі Коматаўцы ў Беластоцкім павеце пастанавілі адзначыць працай грамадскім чынам.

5 мая бягучага года звыш 200 сялян з Коматаўцаў працавала ўвесь дзень на дарозе, у выніку чаго зрабілі каля 350 метраў новай дарогі. На асаблівую пахвалу заслугоўваюць арганізатары «чыну»: старшыня сельгасгуртка — Віктар Каравайчык, сакратар — Мікалай Савасцянюк і солтыс Коматаўцаў — Ян Леўчук. (п)

Узнагароды ПЦК

У сувязі з Тыднем ПЦК Ваяводскае Праўленне прызнала многім гурткам ПЦК у паветах і вёсках узнагароды і дыпломы. Узнагарод было аж 322. Сярод іх эпідыяскопы, санітарна-асветныя бібліятэчкі па 17-20 томікаў кожная, машынкі для стрыжкі, пачкі ад дзяцей Амерыканскага чырвонага крыжа для дзяцей у Польшчы, люстры. Узнагароды гэтыя будуць напэўна добра служыць гурткам ПЦК у школах, дзе дзейнасць ПЦК развіваецца найлепш. (вл)

ПІСЬМЕННІКІ ПОЎНАЧЫ

21—23 мая адбудзецца З'езд пісьменнікаў Заходніх і Паўночных нашых земляў. З Беластоцкага літаратурнага клуба ўдзел прыме 5 прадстаўнікоў: Аляксандр Амільяновіч, вядомы чытачам «Нівы» з вершаў публікаваных на літстаронцы Тадэвуш Сокул, Аляксей Казберук, Збігнеў Слёнчка і Юзэф Кавальскі. (вл)

Успаміны 4

Я не паверыў яго абражэнню. Усё, аб чым мы гаварылі, уелася мне ў душу, як парыў у цела, адабрала спакой. Мімавольна, цяпер часцей я сустракаўся з Косцікам, а ён таксама шукаў маёй кампаніі. Гутаркі заводзілі мы пра палітыку. Аказій хапала. Перадвыбарная кампанія была ж у поўным разгары. У вёску штораз прыязджалі нейкія аратары. Аднойчы, калі вярталіся мы з вечарынкі, Косцік выцягнуў з-за пазухі нейкую газету.

— Маеш, пачытай і аддасі назад, — сказаў прыцішаным голасам. Я спыніўся і выпраставаўшы старонкі прачытаў у святле месяца: «Чырвоны Сцяг».

— Схавай! — прыказаў рашуча сябра. — Ды абы каму не паказвай. За чытанне гэтай газеты можна трапіць у турму.

Хацелася мне бегчы дахаты і чытаць, каб зараз даведацца, пра што піша гэтая таямнічая газета. Горка стала на душы, бо я ведаў, што мачаха не дазволіць паліць газоўку. Шкада нафты! А на другі дзень яшчэ надосвітку пайшоў я памагаць сталярнічаць Грышцы Гарашкевічу. Газету схаваў у клуні. Трымаў яе ў сябе я доўга, але прачытаў усё — ад першага да апошняга слова.

— Ну, як? — запытаў мяне Косцік, калі я занёс яму назад крыху прымятую газету.

— А нічога сабе. Пра нас, аб простых людзях, аб іх долі піша.

— А яшчэ хочаш?

— Зразумела, толькі давай!

І так вось пачалася мая палітычная адукацыя. Косцік штораз падсоўваў мне ўсё новыя газеты, лістоўкі, а нават брашуры. Калі язык намазаць мёдам, гатовы чалавек цэлы вуль праглынуць. Я патрабаваў ад Артэмюка ўсё больш гэтай літаратуры. Стаяла якраз лютая зіма. Мой майстар Гарашкевіч не меў заказаў, мы гультайнічалі. Мог я чытаць. Калі Косцік не прыносіў чагосьці новага, я забягаў да дзядзькі Глеба. У яго заўсёды штосьці знайшлося.

Цяпер я ўжо не сумняваўся ў тым, што Артэмюк — член КПЗБ.

— Не дурыся, — аднойчы сказаў я яму, — я і так ведаю, што ты ў КПЗБ.

— Калі ведаеш, дык трымай язык за зубамі, разумееш!

— Вядома!

— Ну, памятай, бо я табе веру, як брату веру.

— Дык запішы мяне ў партыю, у КПЗБ, значыць!

— Цябе? А сапраўды хочаш?

— То ж гавару! — нерваваўся я.

Косцік хвіліну думаў, а потым сказаў:

— Пачакай, падумаем, абмяркуем.

І я чакаў. Праз гэтыя дні найчасцей я думаў аб тым, што Косцік гаварыў: «Падумаем, абмяркуем».

Чаму ў множным ліку? Загадка выяснілася на трэці дзень. Неяк пасля абеду малаціў я цэпам жыта ў клуні. З'явіўся Косцік і, прывітаўшыся, кажа:

— Сёння вечарам вунь там, — і барадой паказвае хату суседа Піліпа Карсака.

Работа ўжо мне да вечара не клеілася. А вечарам, толькі павячэраўшы, скочыў я да суседа. Апрача гаспадара і Косці быў там яшчэ Мацейка Гарасімюк. Расселіся дзе хто мог. Толькі я спыніўся ля парога і чуў, што мне лыдкі пачынаюць дрыжаць.

Ніхто не мог бы дадумацца, што тут сабраліся канспіратары. Вось звычайна прыйшоў селянін да селяніна з суседскай гутаркай забіць вечар. Але я ўжо ведаў.

— Значыць ты хочаш у партыю? — запытаў мяне Піліп Карсак без лішніх уступаў.

— Ага, — сцвярджаючы кіўнуў я галавою.

— А дысцыпліну партыйную знаеш? — з другога боку запытаў мяне Гарасімюк.

— Дысцыпліну? — няўпэўнена паўтарыў я.

— Членаў КПЗБ саджаюць у турму, — выясніў Косцік Артэмюк. — Кожны з нас можа трапіць у рукі паліцыі.

— А яна, браток, не жартуе, аж крывёю зальешся, калі між ногі табе заглянуць, — гэтак сказаў Гарасімюк.

— Каб цябе мелі на смерць затаўчы, — дабавіў Карсак, — ты маўчы. Адказ маеш адзін: нічога не ведаеш, нікога не знаеш, зразумела?

Я стаяў і, пераступаючы з нагі на нагу, безупынна паўтараў: «так», «так». Яны ўтрох яшчэ доўга гаварылі аб партыі, аб яе заданнях, аб тым, да чаго яна імкнецца, за што змагаецца. Нарэшце Піліп Карсак падышоў да мяне, сціснуў мне руку і ўрачыста сказаў:

— Віншую! Ад сённяшняга дня таварыш Савіцкі з'яўляецца членам Камуністычнай партыі Заходняй Беларусі. Заданні будзеш атрымоўваць ад мяне, сам на сваю руку нічога не рабі, вочы мей адкрытыя, бо здраднікаў усюды поўна.

Потым віншавалі мяне Косця і Мацей. А я не ведаў, што са мной дзеецца. Чуў, што шчокі гараць мне агнём, а па ілбе плыве пот.

Выходзілі з хаты па адным, я апошні. Гаспадар увапхнуў мне ў рукі нейкую задрукаваную паперу.

— Прачытай і другім раскажы, — сказаў развітваючыся.

Першае заданне атрымаў я перад Першамайскім святам. Вядома, лістоўкі!

Не так даўно ламаў я сабе галаву, адкуль яны бяруцца, хто іх рассявае. І вось цяпер я сам... Адчуваю іх усім целам, шалясцяць у кішэнях, пад кашуляй... аж горача робіцца.

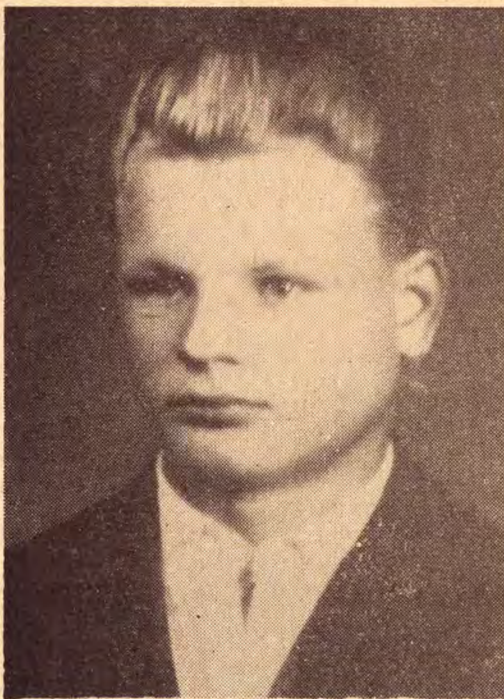
★ ГАВОРАЦЬ ФАТАГРАФІІ ★

ДАРОГАМІ ВАЙНЫ

5 УКЛАД БЕЛАРУСКАГА НАРОДА У РАЗГРОМ ФАШЫСЦКІХ ЗАХОПНІКАЎ

Фашысцкая тэхніка, разбіта войскамі Савецкай Арміі ў раёне гор. Бабруйска.

Уладзімір Анічэнка (ураджэнец Хацімскага раёна, Магілёўскай вобласці) быў партызанам атрада «Эда» ў Чэхаславакіі.

Аляксей Кандрацёнка з вёскі Крошкі, Гарадоцкага раёна, Віцебскай вобласці — удзельнік руху супраціўлення ў Францыі.

Выступленне народнай артысткі СССР Ларысы Александроўскай перад байцамі — франтавікамі.

У партызанскіх атрадах Беларусі ваявалі шматлікія прадстаўнікі народаў еўрапейскіх краін: палякі, чэхі, славакі, харваты, румыны, французы і іншыя. На здымку вы бачыце былога партызана брыгады «Смерць фашызму» французскага інжынера — будаўніка Марселя Сазі (другі злева), які сустрэўся са сваім камандзірам, дырэктарам Мінскага аўтазавода І. Дзёміным.

Камандзір гвардзейскага танкавага палка С. Ціханчук уручае медаль «За абарону Сталінграда» гвардыі старшыне медыцынскай службы (ўраджэнка горада Оршы), якая вынесла з поля боя 40 раненых танкістаў.

Ноч цёмная, пад нагамі балота, паветра загушчанае пахам вясны.

Спяшаюся. У нос удараецца кіслы пах свінячага гною. Значыць, недалёка ўжо вёска. Гэта Катлы. Выбягаю на нараўскую дарогу. Пара! Мімавольна кладу на грудзях паспешлівы крыж і робіцца мне сорамна.

«Эх, ты, камуніст!» —лаю сам сябе і прыпамінаю, што бацька заўсёды хрысціўся, калі пачынаў сяўбу збожжа. Але маё зерне — незвычайнае, яно бы ў казцы, залатое, зачараванае сілай жыватворнай. Хай ляціць ды калосіцца праўдай аб тым, на што ўрад выдае сялянскія падаткі, аб шарварку, аб долі-нядолі мужыцкай, хай клічуць галодных і пакрыўджаных на першамайскія паходы, мітынгі, масоўкі, хай родзяць, падымаюць і замацоўваюць веру ў сілу простых людзей, цесна згуртаваных у адной партыі!

Лістоўкі хутка расплываліся ў начной цемры, і я страціў іх з вачэй. Падышоўшы некалькі крокаў, прысядаў я на дарозе, каб лепей бачыць, выкідаў некалькі лістовак і зноў ішоў далей. І так аж да масціка, што перакінуты цераз рэчку Белая — кіламетраў тры за Катламі. Зmoраны вярнуўся дамоў. Ціха, як злодзей, пракраўся ў хату. Мачаха аднак пачула.

— Дзе цябе чэрці носяць! — загаласіла, падняўшы з падушкі раскудлачаную галаву.

— Быў на вечарынках, — адказаў я і зваліўся на сваю пасцель. Сон аднак не прыходзіў.

— Чаго хочаш? — адазваўся бацька. — Ён жа кавалер, пагуляць хоча.

— А заўтра не дабудзішся яго да працы. Толькі глядаўся б за гатовым хлебам.

Балюча кранали мяне гэтыя словы, але я маўчаў. У вачах мільгацелі чырвоныя лістоўкі, якіх там, пад Катламі, на сваіх крыллях з месца на месца пераносіў вецер. У думках цешыўся я, што вось заўтра людзі выедуць у поле, пазбіраюць гэтыя лістоўкі, будуць чытаць, спрачацца, перададуць з рук у рукі, з вуснаў у вусны, і словы наладаваныя порахам расплывуцца, як вячэрняе зарыва. Хацелася мне сустрэцца з чалавекам, які знайшоў «маю» лістоўку, хацелася паглядзець яму ў твар, паціснуць рукі.

У рэдакцыю штотыднёвіка „Ніва“

ў сувязі з працай др-а Ежы Вісьнеўскага надрукаванай у «Навуковым Зборніку»

Праца др-а Ежы Вісьнеўскага, якая гаворыць пра гісторыю вясковых пасяленняў у Беластоцкім ваяводстве, даволі вычарпальна абмеркавала тэму. Аднак з прычыны недахопу дакладных археалагічных даследванняў не змагла больш поўна расказаць аб гісторыі пасялення X—XIII стагоддзяў, асабліва калі разыходзіцца пра падабенства беларусаў, якія займалі ўсходнюю частку Беластоцкага ваяводства, ідэнтыфікаваных раней археалогамі з дрыгавічамі, аўтар ставіць пад сумненне лічачы, што трэба было б гэтую этнічную групу беларусаў спалучыць, хутчэй за ўсё, з жыхарамі сярэдняга Буга. Раіць тады правільна, каб пачакаць на далейшыя вынікі даследванняў. Я дадам — таксама і даследванняў на савецкім баку.

Далей аўтар гаворыць аб праблемах сужыцця абедзвюх нацыянальнасцей: беларускай і мазавецкай. Праходзіла яно вельмі згодна і адбылося нават перамяшанне насельніцтва, але толькі пачынаючы ад XIII стагоддзя. У сувязі з тым, што ятвягі, прусы, мазаўшане, беларусы і літоўцы вялі барацьбу, спакойныя пасяленцы былі вымушаны (таму што найбольш пацярпелі) шукаць апекі ў магутных наднёманскіх і надбужанскіх гарадоў. Толькі ў XIV і XV стагоддзях адбываецца стабілізацыя ўлады на гэтай тэрыторыі, калі Падляшша трапляе пад мазавецкае панаванне. Мазавецкія князі каланізуюць гэтыя землі пры дапамозе дробнай шляхты. Для пацверджання гэтага факту аўтар падае назвы вёсак перанесеных з Мазоўша, як, напрыклад, Вышаград, Плоцк і іншыя.

А літоўскія князі каланізавалі пры дапамозе баяраў і беларускіх сялян. Мэтай гэтай каланізацыі было паўстрыманне мазавецкай каланізацыі і атрыманне матэрыяльнай і палітычнай карысці. У пэўнай ступені мэта была асягнута.

Далей аўтар гаворыць аб надзяленні зямлёю і аб абавязках паасобных груп людзей на тэрыторыі Беласточчыны, робіць гэта вельмі дакладна і з вялікім веданнем матэрыялу, спалучаючы палітычныя і гаспадарчыя справы ў неразрыўны саюз. Гэтая праца вельмі вартасная і кожнаму жыхару Беласточчыны абавязкова патрэбная, паколькі ён цікавіцца справамі свайго ваяводства. Шкада толькі, што з-за недахопу месца не магла шырэй раскрыць паасобныя праблемы, якія закранаў аўтар, не падала стану археалагічных даследванняў на гэтай тэрыторыі і спрэчных спраў адносна пераплятання ўплываў паасобных этнічных груп і іх культур, іх узаемаўплываў. Добра было б, каб выйшла з друку на гэтую тэму нейкае шырэйшае апрацаванне.

Але нягледзячы на ўсё гэта праца др-а Ежы Вісьнеўскага дае шчырае задавальненне. Чытаецца лёгка. Яна падае сістэматызаваныя веды, пабуджае зацікаўленасць гісторыяй гэтай зямлі.

МІХАЛ ПАШКУН
Ганёндз

СУСТРЭЧА Ў ЧАС ЧЫНУ

На трыбуне ў час мітынгу кандыдаты па паслоў: сакратар КЦ ПАРП Уладзіслаў Віха (першы злева), сакратар КВ ПАРП Аркадзіюш Лашэвіч, селянін Антоні Леўка і журналіст «Беластоцкай газеты» Крыстына Маршалэк, кандыдаты на радных ВРН: старшыня ВРН Стэфан Жмійка, селянін Янка Казберук і кандыдат па раднага ў ПРН старшыня ПРН у Беластоку Ян Вальчак, кандыдат на раднага ГРН старшыня ГРН у Юшкавым Грудзе Мікола Міруць.

Праз хмызнякі, зараслі і лес будзе пралажана новая дарога, якая спалучыць Новую Волю з Сушчаю. Па ёй пойдуць аўтобусы з Міхалова праз Сушчу і Ляшукі ў Нараўку, у Гайнаўскім павеце. Новая дарога прыблізіць 14 вёсак у Беластоцкім павеце з горадам Беластокам, аблегчыць даезд сялянам ад вёскі да вёскі. Менавіта таму жыхары грамад Юшкавага Груда і Міхалова шмат укладаюць грамадскай працы ў час яе пабудовы. У гонар выбараў працы тут праходзяць больш інтэнсіўней. Асабліва многа людзей працавала 6 мая, калі туды прыязджалі на спатканне з выбаршчыкамі кандыдаты на паслоў і радных. У час мітынгу ўдзельнікі грамадскага чыну (было іх блізка 700 асоб) з вялікім зацікаўленнем выслухалі выступлення сакратара Цэнтральнага Камітэта Польскай аб'яднанай рабочай партыі таварыша Уладзіслава Віхі, а таксама прапановы некаторых радных.

Тэкст і фота:
М. ХМЯЛЕЎСКІ

Сяляне і школьнікі з сярэдніх школ у Міхалове ў час працы.

Удзельнікі мітынгу.

ГЭТА ВАЙНА

У 1964 г. мы друкавалі ўспаміны Івана Шыбакова аб першых днях вайны на лініі абароны ў раёне Слох (Сямяціцкі павет). Іван Шыбакоў камандаваў там адным з дотаў. У гэтым раёне знаходзілася і яго сям'я. Нядаўна з далёкай Кастрамской вобласці прыйшоў у нашу рэдакцыю ліст сына Івана Шыбакова — Юрыя Шыбакова. Ён прыслаў нам свае ўспаміны з тых дзён, калі разам са сваёй маці і сястрычкай дзевяцігадовым юнаком прайшоў па нашай зямлі жах вайны. Прапануем іх увазе нашых чытачоў.

*

Помніш, мама? Мне тады было дзевяць год. Жылі мы ў вёсцы Слохі, у трох кіламетрах ад ракі Буга. Па Бугу праходзіла граніца з гітлераўскай Германіяй. Тата служыў афіцэрам, ён быў камандзірам дота. Служыў ён тут другі год, восьмы месяц з ім былі мы.

22 чэрвеня раніцай над вёскай зараўлі самалёты. Тата пабег ва ўмацаванне. Два дні ты, я і Валечка сядзелі ў зямлянцы ля хаты.

Доты, у адным з якіх быў тата, ланцужком акружалі нашу вёску з усходу. Фашысты наступалі з захаду, праз вёску. Доты аказвалі вялікае супраціўленне, было падбіта шмат аўтамашын, немцы лютавалі і на трэці дзень падпалілі вёску, адразу ў некалькіх месцах.

Было суха, гарэлі ўсе сто дваццаць двароў. Пад кулямётным абстрэлам мы разам з усімі ўцякалі па балоце, у цябе на руках была Валечка. Ты часта спатыкалася, падала, уставала, і мы беглі зноў. Загінулі тады многія.

А на наступны дзень фашысты сабралі ля ракі ўсё насельніцтва вёскі, выбралі маладых мужчын і расстралялі. Мы сядзелі над ровам, непадалёк Буга. З намі былі яшчэ дзве сям'і — таксама сем'і афіцэраў. Карнікі даведаліся пра нас, падыйшлі, перад намі паставілі кулямёт. Ты прыціснула мяне і Валечку да сябе. Афіцэр, які пад'ехаў, адмяніў расстрэл.

Некаторыя ўцекачы захапілі з сабой кароў. Каровы хадзілі тут жа, ля ракі, і часам добрыя людзі давалі нам малака.

Праз некалькі дзён мы атрымалі вестку з Раманаўкі — гаспадары кватэры, у якой мы жылі за тры месяцы да пачатку вайны, запрашалі нас да сябе. Гэта было вельмі дарэчы: Слохі згарэлі, не было дзе жыць. Перад намі быў дзесяцікіламетравы шлях праз палі, лес і горад Сямяцічы, па слядах толькі што прайшоўшай вайны.

Мы шлі, і ты, якая сама ўпершыню сустрэлася з вайной, вучыла мяне асцярожнасці. Ты гаварыла аб тым, што ў ніякім выпадку нельга кранаць ляжачых на дарозе рэчаў. Яны маглі быць замініраваны.

Потым пачаліся доўгія дні акупацыі. Ты шыла. Я пасвіў каровы. Ты шыла кашулі, нагавіцы, пінжакі — усё, што табе заказвалі. За работу табе прыносілі хлеб, сала, бульбу. Ты ніколі не таргавалася. Хто колькі дасць. Я пасвіў па найму.

У лесе было шмат зброі, патронаў, снарадаў. Ты мяне пераконвала не кранаць іх, але я быў хлапчук, як і шмат з тых, што пасвілі жывёлу разам са мной. Зброя нас страшыла і цікавіла. Шмат разоў узрывалі гранаты. Снарады мы закладвалі ў кастры.

Аднойчы мы ўтрая — я і два Антошкі, суседнія хлапчукі — узарвалі бранебойны патрон на камяні недалёка ад нашай хаты. Ты і жыхары суседніх хат выбеглі на вуліцу. Мяне параніла ў шыю супраць горла і ў твар пад вокам. З шыі моцна ішла кроў. Я зняў майку і закрыў ёю рану. Ты йшла з дзягай, але калі ўбачыла кроў, злякалася і не ведала, што рабіць.

Восенню сорак першага года фашысты рухаліся на ўсход, і яны нават дазволілі адкрыць школу. Ты хацела, каб я вучыўся, і я пайшоў у другі клас. Аднойчы я не меў што адзець на ногі, і ты аддала мне свае туфлі на паўвысокім абцасе. Другі клас я закончыў, а дзве наступныя зімы сядзеў побач з табой, памагаў табе шыць. Школу не адкрывалі.

Мы не думалі з табой, што нам цяжка. Цяжка было ўсім. Недзе быў наш тата. Там, за лініяй фронту, былі сваякі.

Асабліва цяжка было нам, калі фашысты ўцякалі на захад. Шмат жыхароў жандары вывозілі ноччу няведама куды.

У лесе жылі партызаны. Партызаны заходзілі да нас. Аднойчы партызаны расстралялі восем здраднікаў з трох сем'яў. Нікому не хацелася хаваць іх целы, і яны, акрываўленыя, ляжалі — кожнае там, дзе быў выкананы прысуд партызан. Ночы былі асабліва цёмныя. Недзе крычаў пугач — здавалася, крычыць самая смерць.

Фронт набліжаўся. Цябе ў любы час маглі ўзяць жандары. Цяпер ты часта цэлымі днямі шыла ў акопе, за хлявом, у жыце. Аднойчы жандары пад'ехалі на машыне, калі ты была на абедзе. Яны йшлі ў хату, ты ўзяўшы памыйнае вядро, пайшла ім насустрач. Прыйшла на двор, а адтуль у жыта.

Іншым разам машына спынілася супраць нашай хаты, ноччу. Ты акамянела, не магла ўстаць. А раніцай да нас прыйшоў солтыс, узяў Валечку на калені, прыціснуў мяне да сябе: «З цяжкасцю ўгаварыў жандараў... вас ужо не было б у жывых».

Тры гады акупацыі. Цяжка даводзілася. Затое колькі было радасці, калі прыйшлі нашыя салдаты! Мы чакалі гэтай сустрэчы! Гэта быў самы шчаслівы міг нашага жыцця.

Два тыдні спадарожнымі машынамі, таварнымі цягнікамі мы дабіраліся дамоў, на радзіму. Радзіма! Я не помніў пад сабой ног, калі бег ад вёскі Н-Шанга да маёй мілай вёскі Барадзіно.

Радасць сустрэчы. Многа было радасці. Многа і гора. Ішла вайна. Многіх не было ў жывых. Наш калгас даў нам карову. Людзі далі вопратку. Ты пачала працаваць свінаркай, я пайшоў у трэці клас.

Летам мы з Валяй — цяпер ёй было ўжо пяць год — памагалі табе. Аднойчы да нас падыйшоў пісьманосец, даў тэлеграму ад таты. Тэлеграма была адрасавана дзеду, тата пытаўся, дзе яго сям'я.

1944 год — год вызвалення ад фашысцкай акупацыі. Гэта першы год нашага шчасця. Цяпер іх за намі дваццаць. З дваццацігоддзем шчасця, мама!

ЮРЫЙ ШЫБАКОЎ

СВАЮ СПРАВУ ТРЭБА ЗРАЗУМЕЦЬ

У 1961 годзе апрацавана пяцігадовыя гаспадарчыя планы развіцця вёсак Пасынкаўскай грамадскай рады, што на Бельшчыне. У гэтых планах галоўную ўвагу ўдзялялася справам паляпшэння якасці пасяўнога матэрыялу ў гаспадарках. Таму не без прычыны падкрэслена рашаючую ролю **абмену пасяўнога матэрыялу** для павышэння ўраджайнасці. Абмен — гэта найбольш танны і эфектыўны спосаб павышэння ўраджайнасці. На жаль, па-сённяшні дзень многія гаспадары яшчэ не разумеюць таго!

Сляпая пераконанасць **у** значэнне **толькі** гною ў многіх пераўтвараецца цяпер у сляпую пераконанасць значэння мінеральнага ўгнаення без аглядкі на тое, якім насеннем (зернем) сеем і чаго яно вартае. — От, абы зерне і гной!

Быў у Пасынкаўскай грамадзе аграномам — п'яніца Янчыла. Засталася па ім камфартабельная аграномоўка з пакоямі, лазенкаю, кабінетамі — пуста і ціха ў іх. — Ой жа, патрэбны сюды добры аграном, моцна патрэбны!

Людзі тут не такія тупыя, як здавалася б. Калі зразумеюць сваю справу, умеюць задбаць пра яе. Задбалі пра дарогі, пабудавана іх тут шмат. Напрыклад, пабудавалі дарогу з Кожына ў Ступнікі, дзе заўсёды цяжка было праехаць, нават летняй парою. Выбрукавалі вуліцу ў Трашчотках, кавалак дарогі ад Сакоў да Зубаўскага гасцінца, акапалі дарогу даўжынёю ў 900 метраў з Пасынак у напрамку Локніцы, а ў самой Локніцы ёсць ужо брук і т. п. Гаворачы аб гэтым, значыць, аб будове дарог, маю на ўвазе той вялікі ўклад грамадскай працы, якую чынам выканала мясцовае насельніцтва. Няшмат ёсць на Бельшчыне такіх аколіц, як пасынкаўская, дзе так многа папрацавалі людзі для агульнага дабра — пры будове сваіх вясковых дарог.

Тут штогод чынам давозяць вугаль для школ, бібліятэкі, пункту аховы здароўя. Грошы, якія давялося б растраціць на аплату гэтых давозаў, прызначаюцца, між іншым, на электрычнае асвятленне вясковых вуліц. Загараецца вулічныя лямпачкі ў Катлах і Трашчотках. Пасынкі, як грамадская сталіца, маюць ужо неонавае асвятленне і ладны кавалак прыгожага тратуара — проста, як у горадзе!

Ёсць адна чатырохкласная школа, знаходзіцца яна ў Піліпках — у прыватнай хаце. Другія школы маюць уласныя будынкі, адрамантаваныя амаль усе. Летась, пэўна, адбудзецца рамонт школы ў Катлах. Пры Зубаўскай школе пабудавалі новы гаспадарчы будынак, упарадкавалі прышкольны пляц.

Шмат грамадскай працы чынам унеслі гаспадары пры будове малачарняў у Саках, Суботцы, Кожыне. Вартасць гэтага чыну ацэньваецца на 150 тысяч злотых.

У вёсках усур'ёз задумоўваюцца над правядзеннем, так званай, грамадскай камасацыі зямлі. Асабліва датычыць гэта Мякішаў, Локніцы, Белай, дзе яшчэ не адбылася камасацыя і не вядома, калі яна адбудзецца. Грамадская камасацыя абазначае ўзаемную дагаворанасць гаспадароў данай вёскі наконт падзелу зямлі на «калоніі». Першы раз такая камасацыя адбылася ў мінулым годзе ў суседняй Гайнаўшчыне — у вёсках Капіціаншчына і Ахрымы. Там цяпер людзі ўжо не маюць клопатаў, зямлю падзялілі на вялікія кавалкі — «калоніі». За прыкладам тамтых вёсак хочуць зрабіць тое самае ў сябе гаспадары некаторых вёсак у пасынкаўскай ГРН. Думаем, што ўдасца ім гэта не горш, чым ахрымаўскім гаспадарам. Зрэшты, варта паехаць туды, пагаварыць, папытаць...

Такая наша парада. **(ся)**

Патрэбна новая малачарня

Надзя Гацута працуе малачаркаю ў Стараберазове ўжо ад восені. За мінулы месяц прыняла яна ад стараберазоўскіх гаспадароў 11.132 літры малака. Вясною і летам будзе больш, да тысячы літраў штодзень.

Малачарскі пункт знаходзіцца проста ў сенцах хаты, а ў каморы — склад канцэнтраваных кармоў для 66 дастаўшчыкаў малака. Словам, цесната цяснот! Прыдалося б пабудаваць талковы будынак — мураваны, чысты, прасторны. Аб гэтай справе трэба пагаварыць на вясковым сходзе, тым больш, што ўжо ёсць вопыт з будовую новай крамы, дзе шмат папрацавалі грамадскім чынам многія мясцовыя людзі. Краму пабудавалі, цяпер хіба чарга на сваю малачарню!... (ся)

Гразкі кавалак

Дарога ад Новаберазова да Навакорніна брукаваная. Але не даязджаючы да Навакорніна ёсць невялікі, мо' дзесяціметравы кавалак незабрукаванай дарогі. Няўжо пакінулі гэта на памятку аб старых, разбітых і гразкіх дарогах? (ся)

Грамадзянскае выхаванне - новы прадмет у школе

У наступным навучальным годзе новая праграма васьмігадовай школы прадугледжвае ўвядзенне ў школы новага прадмета названага грамадзянскім выхаваннем. Гэта прадмет, які мае выконваць інтэграцыйную ролю ў адносінах да іншых прадметаў. Маладога грамадзяніна школа выхоўвае ўжо ад першага класа. Можна сказаць, што іменна ў першым класе і ў наступных чатырох найбольш удачна яно праводзіцца. Вялікую ролю ў гэтым выхаванні адыгрывае навучанне роднай мовы, гісторыі і геаграфіі. Выхоўваем і на прырода-матэматычных прадметах, на якіх вучым дзяцей гаспадарнасці і элементаў матэматычнага рахунку; выхоўваем на ўроках музычнага і фізічнага выхавання. Але ў VII класе гэтаму выхаванню надаецца больш сістэматычны і канкрэтны характар. Аказіі да таго дае вельмі многа само жыццё і асяроддзе, у якім знаходзіцца школа.

Змест грамадзянскага выхавання прадуманы так, каб даць магчымасць вучням мець беспасрэдны кантакт з усімі ўстановамі грамадскага жыцця ў іх асяроддзі. Прыкладаў да такой ініцыятывы настаўнікі могуць знайсці многа ў раёне школы, напр., у гаспадарчай галіне: будова дарог, меліярацыйныя работы; у галіне забеспячэння грамадскай і прыватнай маёмасці: праца пажарнікаў; у галіне асветы і культуры: пабудова школ, распаўсюджванне чытальніцтва, кіно, тэлевізія, арганізаванне дзіцячых садоў. Справа ў тым, каб паказаць вучням багацце нашага жыцця і дынамізм перамен, якія з'яўляюцца рэзультатам намаганняў адзінак і калектываў людзей беспасрэдна прыкметных у школьным асяроддзі.

Потым вядзем вучняў на экскурсіі ў прадпрыемствы (малачарні, цагельня, і іншыя) і сельскагаспадарчыя гурткі ў іх мясцовасці і аколіцы. Паказанне рабочага і селяніна пры іх станках працы, як беспасрэдных стваральнікаў вартасці, іх клапатлівасць пра станкі працы і пра павышэнне прадукцыйнасці працы, пра рэалізацыю гаспадарчых планаў, будзе мець вялікае выхаваўчае значэнне. На аснове такіх кантактаў можам развіваць многа тэм важных для агульнай адукацыі, напрыклад, ролю партыйнай арганізацыі, сельскагаспадарчых гурткоў, ЗМВ у вёсцы, аб новых метадах гаспадаравання на вёсцы, аб гаспадарчым супрацоўніцтве вёскі і горада.

Вельмі важным з'яўляецца тое, што праграма не прадбачвае ўрока, які інфармаваў бы аб даным прадпрыемстве, але мае на ўвазе беспасрэдны кантакт з ім. Наступныя тэмы праграмы вядуць нас у асветныя ўстановы ў школьным асяроддзі, ва ўстановы аховы здароўя, культурна-асветнай працы, знакомяць з арганізацыяй гандлю і паслуг, камунікацыі і сувязі. Цэласць кантактаў з гэтымі ўстановамі дазволіць пазнаёміцца і зразумець арганізацыю грамадскага жыцця ў асяроддзі. На прыкладах працы людзей і ўстаноў паказваем моладзі, як будуецца **сацыялізм іменна ў даным асяроддзі.** Справа гэта набірае яшчэ большага значэння ў вясковым асяроддзі, дзе школьная моладзь лічыць, што сацыялізм будуецца толькі ў вялікіх прамысловых прадпрыемствах.

Міністэрства асветы не прадугледжвае выдаваць падручнікаў для VII-га класа. Не ў тым справа, каб вучань вызубрыў правілы, паводле якіх грамадскія ўстановы дзейнічаюць у асяроддзі. Справа ў тым, каб вучань назіраў іх дзейнасць, каб разумеў іх ролю, якую адыгрываюць у жыцці грамадства, а часта ў жыцці самога вучня. Вось іменна таму асноўнай формай працы настаўніка павінна быць экскурсія і назіранне, сустрэчы з прадстаўнікамі мясцовых улад і ўстаноў, з палітычнымі дзеячамі. Несумненна, што роля настаўніка, які ўводзіць моладзь у складаныя праблемы жыцця, будзе вельмі адказная. Дзеля таго Кураторыя Беластоцкай акругі сарганізавала курсы настаўнікаў, якія будуць весці заняткі па грамадзянскаму выхаванню. Для правядзення вышэй паказаных форм працы павінен быць падрыхтаваны не толькі настаўнік, але ўсе тыя, з кім моладзь будзе сустракацца і знаёміцца. Настаўнікі, яшчэ ў бягучым навучальным годзе, павінны абмеркаваць гэтыя справы з грамадскімі ўстановамі і арганізацыямі, каб не былі яны неспадзянкай. Неабходным з'яўляецца шырокае азнаямленне з формамі і праблематыкай заняткаў бацькоўскіх камітэтаў і ўсіх бацькоў. Без іх дапамогі эфекты працы будуць меншымі.

А. КАРПЮК

ЗАСЛУЖАНЫЯ ПІСЬМАНОСЦЫ

УЛАДЗІМІР ВЕСЯЛОЎСКІ

На пошце ў Пасынках, у Бельскім павеце, працуе трох пісьманосцаў і ўсе трох маюць прозвішчы Весялоўскі, а двух з іх нават аднолькавыя імёны: Уладзімір. У сённяшняй інфармацыі мы падкрэсліваем ролю Уладзіміра Весялоўскага (сына Уладзіміра) ў прапагаванні нашага часопіса. У яго раёне налічваецца 123 падпісчыкі «Нівы». Рэдакцыя наша за ахвярнасць у распаўсюджванні «Нівы» прызнала рэчавую ўзнагароду і шле яму шчырую падзяку і пажаданні далейшых поспехаў у павялічванні падпісчыкаў «Нівы». (мх)

Хто ж не любіць цікавай кніжкі

У бібліятэцы Беларускага агульнаадукацыйнага ліцэя ў Бельску багата кніжак: на польскай, рускай, беларускай мовах. Асабліва апошніх кніжак цяжка купіць дзе-небудзь, таму нічога дзіўнага, што іх запасы абмежаваны галоўным чынам да размераў, так званай, абавязковай літаратуры да чытання вучням. Няма такіх экземпляраў, якія маглі б выклікаць, скажам, неабавязковае зацікаўленне. Перш за ўсё маю на ўвазе літаратуру ча тэмы гістарычныя, падарожніцкія і т. п.

Многа чытаюць: Жэня Амельянюк з класа X б, Ірэна Міранюк з класа XI а, Юрка Маркевіч — з VIII б.

Пры бібліятэцы знаходзіцца чытальня — ёсць тэлевізар, камплекты шахмат, шашак, даміно і іншых гульняў. Цікава адзначыць, што тут камплектуюцца такія часопісы, як: «Полымя», «Бярозка», «Палітыка», «Культура». (ся)

ПРЫПЫНАК ГРАБАВЕЦ!

Солтыс Грабаўца Сцяпан Краўчук першай навіною ў жыцці сваёй вёскі лічыць выраб каробак. І не дзіва, бо справа гэтая даходная. За адну такую каробку цэпэлеўская спулдзельня плаціць 135 злотых, а грабаўскі гаспадар Рыгор Леанюк, напрыклад, можа зрабіць у месяц **семдзесят** каробак. Палічыце самі, колькі ён зарабляе!?

У Грабаўцы многія займаюцца вырабам каробак. Асаблівымі спецыялістамі ў гэтым промысле лічацца таксама Іван Беразняк, Сяргей Масальскі, Іван Беразняк, сын Пятра. Ну, і солтыс таксама робіць каробкі. Ён паказаў мне спецыяльны гэблік, якім хутка і добра выстругоўвае адпаведныя стружкі для вырабу гэтых каробак. Гэблік сканструяваў іх напарнік па прафесіі родам з суседніх Рудутаў. Такая рацыяналізацыя вельмі аблягчае працу і дазваляе выканаць вялікія заказы на каробачную прадукцыю, за якою скачуць сабе да вачэй заграніцныя купцы.

Што яшчэ новага будзе ў Грабаўцы? Перад усім, у гэтым годзе абавязкова будзе пабудаваны аўтобусны прыпынак з мураванаю пачакальняю. Аўтобусы з Гайнаўкі ў Кляшчэлі будуць прыпынацца каля Грабаўца, і гэта ўсім вельмі важна, бо не трэба будзе валачыцца па навакольных прыпынках, каб дастацца да горада. У будове прыпынку грабаўчане ахвотна дапамогуць чынам, таксама, як пры будове дарогі з Рудутаў у Палічную.

На закупку цэглы для будовы пачакальні сяляне склалі пяць з паловай тысяч злотых. (ся)

ПРА ДЗЕДА АНТОНА І ЦАРА МІКАЛАЯ

Кожны чалавек мае ў сваім жыцці часы, якія называе «залатымі часамі», а таксама і такія, якіх «залатымі» называць нельга. У Антона Макарэвіча з Белавежы залатыя часы былі за цара Мікалая. Бо з царом Мікалаем дзед Антон жыў запанібрата. Можа не зусім ужо запанібрата, але ў кожным выпадку з імператарам усяе Расіі дзед Антон жыў нядрэнна. Ён жа быў сторажам у царскім палацы, які да апошняй вайны стаяў у Белавежы.

Калі я наведаў хату Антона Макарэвіча, дзядуля сядзеў ля стала з унукам на каленях. Унук круціўся і пахліпваў, а дзед Антон гаварыў:

— Не плач, дурань, а то пан зараз зробіць «стрык» і сфатаграфуе цябе, бэксу.

Пагроза не падзейнічала, і дзед Антон аддаў унука ў рукі маці. Затым звярнуўся да мяне:

— Эгэ, што тут было за цара! А багацце ў палацах якое, а якая мэбля! У кожным пакоі іншая, і з аднаго ў другі пераносіць ніхто не меў права. А печы былі з кафляў, а кафляў тады яшчэ не было нідзе, толькі ў царскім палацы, і ўсё было зроблена з вывяранага дрэва, каб не трэскала.

— То вы на свае вочы бачылі цара? — пытаю.

Дзед Антон злуецца.

— Як жа ж мог не бачыць! Я ж быў у яго сторажам. Усе ў Белавежы бачылі. Аднаго разу, як прыехаў, царская ахова пачала адганяць людзей ад палаца. Выйшаў цар на шпацыр, а кругом войска. Разгневаўся і пачаў крычаць: «Войска я і ў Санкт-Пецярбургу бачу ўдоваль, пакажыце мне цывільных людзей! Ці ў вялікай Расіі няма аніводнага цывільнага чалавека?» Перапалохалася царская ахова і пачала нават з суседніх вёсак зганяць людзей у Белавежу, каб паказаць цару нашых сялян.

— Ці часта цар прыязджаў у Белавежу?

— Дзе там часта. Прыедзе раз на тры гады, пабудзе з два тыдні і зноў паедзе.

— І што ён тут рабіў?

— Паляваў, часам хадзіў на шпацыр. Але найбольш паляваў. Наб'юць, бывала, цэлую горбу звярыны: аленяў, лосяў, дзікаў, а нават зуброў цар страляў. На зуброў толькі цар меў права паляваць. Ну, яшчэ нейкі там высокі міністр, але павінен быў мець падпісаны праз цара дазвол і толькі тады мог страляць зуброў.

— А цар сам прыязджаў у Белавежу, ці з царыцаю?

— І з царыцаю і з дзяцьмі, з усім сямействам. Царскія дочкі, бывала, над сажалкай цэлымі днямі пішчаць. Возьмуць нейкую балею і прабуюць па сажалцы плаваць. Або бяруць матыкі і ідуць да сялян бульбу збіраць.

— Эээ?!

— Так. А што вы думаеце — ім таксама знудзіцца ў палацах сядзець. Нават цар раз выйшаў на поле і просіць аднае жанчыны, каб дала яму з дзесяць бульбін. Жанчына кажа: «Ой, паночку, калі ж яны вельмі брудныя». Выцерла бульбу аб парцяк і падала яму. І цар схаваў бульбу ў кішэню.

— Навошта ж яму бульба?

— Не бачыў ніколі. У палацах бульбы не садзяць.

Дзед Антон выразна знудзіўся маімі наіўнымі пытаннямі. Глядзіць цяпер за акно, на Белавежу.

Дзед Антон апавядае.

— Цяпер усё пераіначылася, — адзываецца ўрэшце ціха, — і Белавежа іншай стала. Вялікая і багатая. А тады была звычайнай вёсачкай.

Урэшце дзядуля Антон, быццам прабудзіўшыся, пытае:

— А ці жыве яшчэ цар Мікалай, не ведаеце?

— Не, не жыве.

— Я так і думаў, што не жыве. Нікога з іх я не сустрэў ужо пасля царскай вайны. Толькі адзін царскі ад'ютант, немец, прыехаў у Белавежу ў час апошняй вайны. Быў ужо генералам нямецкага войска. Паз[illegible]ват мяне.

Дзед Антон ізноў траціць ахвоту да размовы і пачынае са свайго акна разглядваць белавежскі пейзаж. Развітваюся і выходжу пахадзіць белавежскімі вуліцамі. Белавежа спараўды цяпер зусім іншая. Іншая яна робіцца з года ў год і Антонавы ўспаміны выдаюцца нечым даўнім, так даўнім, што амаль нерэальным. Магчыма менавіта таму з прыемнасцю слухаецца расказаў старога Антона.

Ул. ПАЎЛЮЧУК

Фота: аўтара

Белавежская вуліца.

Шыралі Муслімаў са сваім пра-пра-пра... унукам.

Найстарэйшы чалавек свету

Найстарэйшы чалавек свету — Шыралі Муслімаў — жыхар вёскі ў паўднёвай частцы Азербейджана нарадзіўся тады, калі Адаму Міцкевічу было 7 год. Цяпер Муслімаву 159 гадоў.

Калі хтосьці з нашых знаёмых ажэніцца з жанчынай малодшай ад сябе на 25 ці нават 20 гадоў — гэта ўжо сенсацыя, а што скажаце на гэта, калі Шуралі Муслімаў узяў сабе за жонку жанчыну маладзейшую ад яго на 75 год. Ёй цяпер «толькі» 84 гады, а наймалодшая дачка нарадзілася, калі бацьку было... 124 гады.

Даўно ўжо Муслімаў не едзе ў далёкія вандроўкі, даўно ўжо не быў над берагам мора, а вялікія гарады, паязды, трамваі ведае толькі з фільмаў. «Кіно заступае мне ногі, разам з кіно вандрую па свеце», — гаворыць Муслімаў. Ён сам у далёкім мінулым выступаў у фільме, а цяпер з'яўляецца найстарэйшым акцёрам свету. Чаго яшчэ жадае найстарэйшы чалавек свету? Мае сям'ю, дом, сталую пенсію, тэлефон, радыё, паважанне і ветлівасць у людзей, аднак марыць яшчэ аб адным, каб у яго даліну дайшла тэлевізія, а разам з ёю прыбудзе яму яшчэ адно званне: найстарэйшы тэлеглядач свету.

(мф)

За Навіны экрану
караля і айчыну

Фільм прадукцыі англійскай, зроблены ў 1964 годзе. Гэта ваенная драма. Фільм цешыўся вялікім зацікаўленнем на экранах Парыжа і Лондана, а таксама многа пісалі аб ім у друку.

Фільм паказвае год 1917. Радавога Гампа мае судзіць ваенны суд за дэзерцірства. У войска ўступіў Гамп добраахвотнікам. Прабывае тры гады на фронце. Гінуць у баю яго ўсе таварышы. Гамп перажывае нервова, а ў канцы пакідае свой пост. І так стаецца дэзерцірам. Усімі сіламі стараецца абараніць радавога Гампа перад смерцю капітан Гаргрэарэс, але, на жаль, не ўдаецца гэта яму. Надыходзіць дзень, калі маюць расстраляць Гампа, перад шарэнгамі войска, каб такім прыкладам узмоцніць дысцыпліну. Ноччу Гамп і яго сябры моцна спіліся, так што сам капітан Гангрэарэс быў вымушаны дабіць абвінавачанага.

Глядач

• ПЯКЕЛЬНАЯ ПАКРАЖА •

Глубокай ноччу з слаўнага на ўвесь свет парку ў Булавайо (Паўднёвая Радэзія ў Афрыцы) былі ўкрадзены 14 пітонаў. Каб сказаць, што пакража гэта незвычайная, раскажам такую гісторыю. Каб прабрацца да вольера з 40 пітонамі, зладзеям трэба было прабіць сцяну ў памяшканні, дзе жылі ядавітыя змеі, і прайсці праз цеснае аддзяленне поўнае гібонскіх гадзюк, чорных мамб, кобраў і іншых страшных ядавітых вужоў, ад самай назвы якіх валасы ўстаюць на галаве. Днём перад ноччу пакражы ў гэты вольер былі паселены яшчэ ягіпецкія кобры, ад укушэння якіх да гэтых пор няма лякарства. І праз усе гэтыя казачныя страшыдлы прайшлі зладзеі.

На што ўкрадзена пітоны? У Паўднёвай Радэзіі пітоны служаць, як мяса для ежы, а таксама як хатняя жывёла — ловяць шчуроў і мышэй. Цана на пітона вельмі высокая. На чорным рынку ў Булавайо чым даўжэйшы пітон, тым даражэйшы.

(а-вл)

Мала, але цікава

Вялікасць не ва ўзросце

Іхнеумон — невялікі звярок, які жыве ў Індыі. Нічога, што ён невялікі. Вялікасць не ва ўзросце. Здымак паказвае нам, як невялічкі Іхнеумон б'ецца са страшным і небяспечным вужом. Перамагае... невялікі звярок.

НОС У АПАРАЦЕ

Кажуць (мужчыны), што нос жанчыны асабліва чулы да спіртных напіткаў. Аказваецца, мудрыя людзі вынайшлі штосьці, што заменіць жаночы нос. Амерыканская паліцыя ўжо ўжывае ў працы электрычны апарат, які вельмі добра адчувае, ці хтосьці піў гарэлку і нават колькі яе піў. Назвы апарат не мае. Але выдумаюць яе напэўна мужчыны.

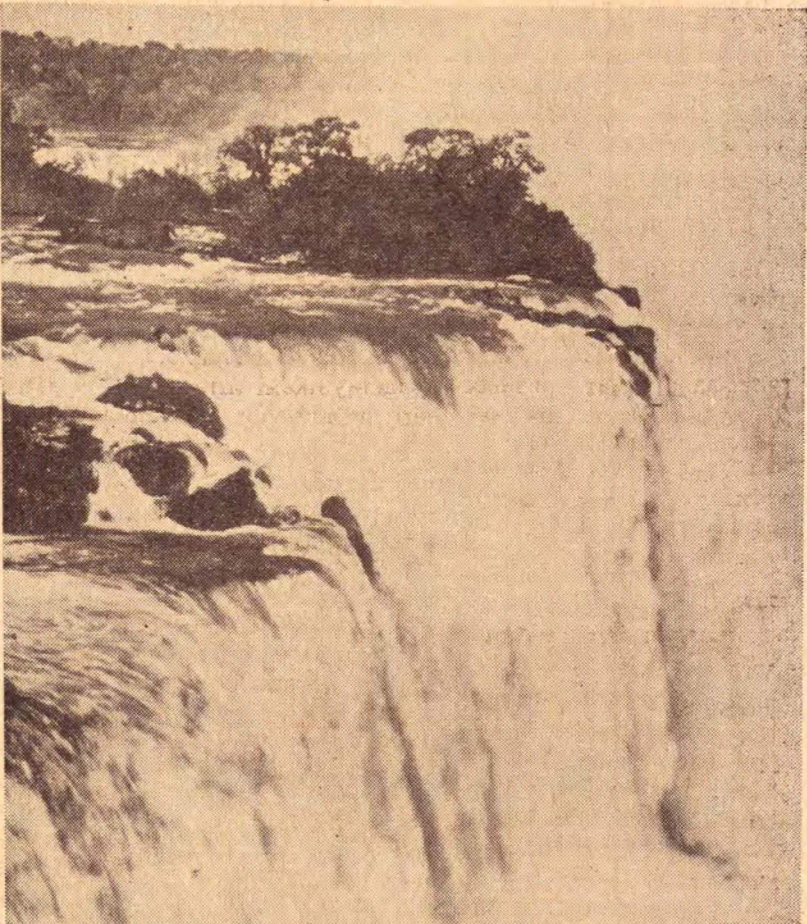
САЎНА

Калі б здарылася вам неяк паехаць у Фінляндыю, убачыце там у кожнай аколіцы ў невялікай адлегласці ад памяшкальных будынкаў, на ўскраіне лесу або пад вадою невялікі домік. Гэта саўна.

Саўна з'яўляецца падобнай да бані, у якой сухое паветра і высокая тэмпература (даходзіць тут часам да 90 градусаў цяпла). У такіх умовах чалавек моцна пацее. Падлічана, што пасля паўтарагадзіннага прабывання ў саўне з чалавека выцякае паўлітра поту.

Пасля такога разагрэння арганізма наступае раптоўнае яго ахаладжэнне. Фіны робяць гэта такім чынам, што кідаюцца проста з саўны голымі ў снег або ў возерныя праламкі (саўны найчасцей пабудаваны над возерам). Кожны фінскі селянін прынамсі раз у тыдні бывае ў саўне. Такім чынам арганізм яго моцна загартоўваецца і фін не ведае, што такое насмарк, кашаль ці грып. (п)

Сярод непраходных лясоў, на граніцы Бразіліі і Аргенціны, вадаспад Ігуасу, большы ад славутага Ніягарскага вадападу. Праплывае праз яго ў секунду 1700 кубічных метраў вады. Такая колькасць вады дастатковая, каб пакрыць патрэбы краіны з насельніцтвам звыш 80 мільёнаў чалавек. (а-ся)

• аляксей карпюк •
ПУШЧАНСКАЯ АДЫСЕЯ

Прывозяць нас на станцыю Тыгенгоф — кіламетраў дваццаць ад лагера. Люкембах з адным вахманам застаюцца варыць вячэру, а астатнія салдаты з шарфюрэрам вядуць арыштантаў да работы. На пуці чакае нас шырокакалейны вагон з дошкамі, а побач — пусты вагон вузкай каляі. Трэба з аднаго вагона ў другі перакідаць ладунак.

Шарфюрэр расстаўляе вакол вагонаў чатырох салдат, пасылае наверх дзесяць арыштантаў і ідзе ў вакзал. Мы прыступаем да справы.

Кідаем дошкі на пару з Валодзькам. Над намі на слупе гарыць пяцьсотсвячовая лямпа, нас відаць з усіх бакоў. Некалькі немак ля дзвярэй вакзала чакаюць пасажырскага поезда і лянiва нас разглядаюць. Да іх набліжаецца шарфюрэр, папраўляе мундзір, спыняецца. Цішыня правінцыі дадае адвагі. Здаецца, што бачу нават, як пад носам у вахмана пераламляе святло і блішчыць кропля. Стары смаршчок, няўжо ты мяне ўтрымаеш?!.

— Ну, што будзем рабіць? — шапчу брату.

Валодзька маўчыць.

Наогул, мы з ім процілегласці. Калі яшчэ да вайны вучыліся ў тэхнікуме і жылі ў інтэрнаце, то ў прынцыповых справах ніколі не маглі дайсці да ладу. Атрымаем, бывала, з дому грошы. Брат за тое, каб іх падзяліць на столькі частак, колькі дзён чакаць друтога пераводу, а я — супроць, заўсёды на нешта спадзяваўся.

15

У Штутгофе таксама мы не ладзілі. Уцячы? Але як? Не было яшчэ выпадку, каб каму гэта ўдалося. Напрыклад, табе пашанцуе, апынешся на волі. А далей? У арыштанцкай вопратцы ўдзень нідзе не пакажашся, можна ісці толькі ўначы, прабірацца полем, каб на дарозе не налезці на каго. За ноч пройдзеш кіламетраў дваццаць, а дадому — тысяча! Тысячу падзялі на дваццаць — пяцьдзесят дзён! За гэты час дзе-небудзь ды паладзешся.

Не ведаю, як у Майданку, Бухенвальдзе, Асвянціме, а ў Штутгоф можна высылаць харчовыя пачкі. З дому яны нам прыходзілі рэгулярна. Сытымі ад бацькавых пасылак мы не бывалі, бо даводзілася дзяліцца з сябрамі, знаёмымі, аднак заставалася сёе-тое і нам. З галаду мы не паміралі. Я сказаў, што ў «Гопегілі» людзі мяняліся кожныя тры-чатыры месяцы. Гэта ў сярэднім. Шчасліўцы ўмудраліся працаваць там па тры гады. У газакамеры трапляў той, хто не мог валачы ног, нас гэта мінала кожны дзень. Трэба пачакаць, магчыма надарыцца больш зручны момант. Так думаў маладзейшы брат. А мяне ўсяго разбірала. Цярпі? Пакарайся?...

— Ну?! — падганяю Валодзьку.

У яго бліскаюць слёзы на вачах. Раптам адчуваю да брата спагаду, цеплыню. Дома засталіся бацька і маці. Мала шанцаў, што ўцячом. Хутчэй нас зловяць, кінуць сабакам, акрываўлены целы пакладуць ля брамы да дошкі, каб кожны арыштант бачыў. Як тады дваім старым жыць на белым свеце? Калі нам і пашанцуе ўцячы, ці не прывязуць сюды, на нашы месцы, іх? Што горш?... Валодзька быў заўсёды лепшым сынам. Ён і цяпер перш за ўсё думае пра бацькоў...

— Мо' давай паспрабую адзін, а ты аставайся! — няўпэўнена шапчу я. — Хто-небудзь з нас астанецца — ці тут, ці там...

Брат насцярожваецца, думае. Тады ківае галавой.

Разумею, — у тым, што хачу зараз зрабіць, праяўляецца эгаізм. Аднак мяне ўсяго падмывае ад задумы, я не ў сілах стрымацца. Прагна ўзіраюся, каб запамятаць Валодзькаў твар. Трэ нешта сказаць на развітанне, але горла сціскае скурч.

16

9.

— Хопіць! — крычыць нам знізу салдат, які ўзяў на сябе абавязак кіраўніка работы.

Насцярожваюся, заміраю.

— Вы злазьце на адпачынак. Наступная дзесятка наверх — марш! Абэр шнэль, фэрфлюхтэ!...

Усе цераз борт спяшаюцца на перон. Адзін я накіроўваюся ў канец вагона. Няўжо надышоў час?... На руках апускаюся між вагонаў. Не магу намацаць буфера, дрыжаць ногі. Нарэшце ступаю на цвёрдае жалеза. Цяпер я ў ценю, мяне ніхто не бачыць. Не траціць дарагіх хвілін! Між буфераў ныраю пад вагон. Там яшчэ цямней. Нагінаюся. На пероне — чалавечыя ногі. Як магу хутчэй паўзу між рэек.

Нейкая жалязяка балюча б'е па галаве. Нагінаюся яшчэ больш, зялёная сумка са спіны скочваецца пад бараду, блытаецца пад рукамі. Лаўлю яе зубамі і паўзу, паўзу, паўзу. Здаецца, што паўзу ўжо цэлую вечнасць, хутка скончыцца і поезд! Звяртаю ўправа, выныраю з-пад колаў на асветленае месца, азіраюся. Чорт, адбегся ад сваіх усяго на вагоны тры, залазіць назад позна!

— Гальт!

— Гальт! — крычаць аднекуль і тупаюць.

Гэта толькі падбадзёрвае. Перада мной роў, за ім — плот, далей — домік, кусты і— поўны змрок. Разбягаюся, скачу, і расцягваюся на другім беразе.

Тах! — коратка бухае карабін.

Скурай на плячах і патыліцай адчуваю, што паляць па мне. Усхопліваюся, пералятаю плот, імчу далей. Апынаюся ў змроку, сярод якогасьці зарасніку. Спыняюся, слухаю. За мной не гоняцца. Ціха. Нават ужо віднее. Праз рэдкія, аблітыя жывым серабром хмурынкі прыязна свеціць мне палавінка месяца. Дзьме бадзёры ветрык, мірна шумяць дрэвы. Вагоны з дошкамі, арыш-

17

ТРЫБУНА чытачоў

Люблінскае выдавецтва і Беласточчына

У Клубе міжнароднай кніжкі і друку ў Беластоку адбылася сустрэча дырэктара і сакратара Люблінскага выдавецтва з беластоцкім культурным асяроддзем.

Люблінскае выдавецтва сваёй дзейнасцю ахоплівае і наша ваяводства. За час свайго існавання ад 1957 года яно выдала 190 загалоўкаў кніг, у гэтым 10 пазіцый беластоцкіх аўтараў.

Апошняй пазіцыяй, якая на днях выйшла з друку, з'яўляецца альбом Аляксандра Амільяновіча «Зямля Беластоцкая прыпамінае». Гэта ўжо трэцяя кніга А. Амільяновіча выдадзена гэтым выдавецтвам.

Люблінскае выдавецтва маладое і ахвотна выдае маладых. Мажлівасці выдавецтва вялікія і ў сувязі з гэтым і для беластоцкіх творцаў перспектывы немалыя. Зразумела, для рэчаў добрых.

(вл)

Чынам многа зроблена

Жыхары горада Саколка масава прыступілі да грамадскіх чынаў у гонар Першамайскага свята. І так, ад 26. IV. да 30. IV. 1965 г. працаўнікі сакольскіх прадпрыемстваў і ўстаноў працавалі пры пабудове гарадскога стадыёна, а таксама пры ўпарадкаванні вуліц Забродзе і Воднай. Вучні Агульнаадукацыйнага ліцэя пасадзілі 300 дрэвак абапал дарогі, якая вядзе ў вёску Красняны, а вучні прафесіянальнай будаўлянай школы многа працы ўлажылі ва ўпарадкаванне пляцу вакол сваёй школы, а таксама пры пабудове спартыўнай пляцоўкі. Як з гэтага бачым, грамадскасць горада Саколкі вельмі добра адзначыла свята працоўных усяго свету — 1 Мая.

Генрых Піліпайць
Саколка

Дні асветы, кніжкі і друку

Дні асветы, кніжкі і друку на вёсцы будуць працягвацца да канца мая. У Гайнаўскім павеце сарганізавана шмат розных мерапрыемстваў, як напрыклад: выстаўкі тэхнічных і сельскагаспадарчых кніжак. У кожнай вясковай бібліятэцы, у дамах культуры прадаюцца кніжкі. Запланавана спатканне з літаратарамі Е. Кабатцам, С. Чэрнікам і прадстаўнікамі літаратурнага аб'яднання «Белавежа». У Чаромусе будзе адданы ў карыстанне Клуб кніжкі і друку. Гэтае мерапрыемства будзе спалучана з мастацкімі выступленнямі самадзейнікаў з Ліцэя № 9 у Гайнаўцы. Арганізуюцца таксама вечарыны цікавай кніжкі, спатканні настаўнікаў з бацькамі вучняў і шматлікія выступленні аматарскіх калектываў у многіх вёсках.

Ю. Козак
Гайнаўка

Наша пошта

Янка Здрайкоўскі з Агароднік (Бельскі павет). Напісаныя Вамі вершы аб салдаце мы не зможам надрукаваць, паколькі іх мастацкі ўзровень даволі нізкі.

Таксама скруцілі

Некалькі тыдняў назад жыхары Койлаў купілі тэлевізар. Калі яго ўстанавілі, ён вельмі прыгожа адбіраў праграму. Але адразу ў першы вечар яго круцілі, круцілі і скруцілі. З-за такіх горамеханікаў трэба чакаць некалькі тыдняў, пакуль яго наладзяць.

Я. Іванюк
Койлы

Падляўкова першым

У грамадзе Ляўкова ў бягучым годзе грамадскі фонд будовы школы акрэсліваецца на суму 25.300 зл. Выкананы ён ужо больш як у 50%. Найбольшыя дасягненні ў гэтай галіне мае вёска Падляўкова, дзе солтыс Мікола Сухадола пры кожнай нагодзе прыпамінае гаспадарам аб сплачванні сваіх належнасцей на будову школ.

Янка Цялушэцкі
Новае Ляўкова

Партацкая работа

У Баратынчшыне, на Сакольшчыне, у мінулым годзе пабудавалі школу — помнік тысячагоддзя Польскай дзяржавы, у якую ходзяць дзеці 4-ох вёсак: Баратыншчыны, Навінкі, Казловага Луга і Раўка. Жыхары гэтых вёсак купілі пляц пад гэтую школу і шмат улажылі грамадскай працы. І ўсё было б добра, каб не па-партацку пабудавала яе Падляшскае будаўлянае прадпрыемства ў Беластоку (аддзел у Саколцы). Футрыны ў вокнах так зроблены, што праз шчыліны ў час даждлівай пагоды ляціць вада ў прыгожыя залы, і тады мусяць яе выбіраць і выносіць. Печы таксама зроблены вельмі дрэнна. І няма на іх ніякай кары? Магчыма, што яны і далей партачаць школы.

Сцяпан Кузьма
Сакольскі павет

РАСЧАРАВАННЕ

Некалькі год таму назад моладзь і старэйшыя наракалі на недахоп культурных мерапрыемстваў у вёсцы. Найбольш усе займаліся тады гульнёй у карты. Усё гэта часткова тлумачылася тым, што ў Дубічах Царкоўных не было дзе арганізаваць культурнага жыцця, не хапала святліцы. Але вось у канцы мінулага года была аддана ў грамадскае карыстанне выгодная святліца і клуб-кавярня. Здавалася, што культура ўрэшце выйдзе з дагэтуляшняга «зачараванага» круга. Існавалі да гэтага спрыяльныя ўмовы.

Моладзь падрыхтавала п'есу «Суд», якая добра ім удалася. У тым недзе часе стала працаваць святліцовай маладая дзяўчына Вера Леўчук, у якой моладзь пакладала шмат надзей, Яе, зрэшты, і абавязкам было развіваць культурнае жыццё вёскі. Аднак усё выйшла наадварот. Вера Леўчук зусім не цікавіцца маладзёжнымі справамі, культурнымі мерапрыемствамі, а нават не пільнуе парадку і чысціні ў святліцы. Мае нават нейкія нездаровыя амбіцыі. Яна з тымі малодшымі (якія жадаюць ставіць пастаноўкі) зусім не хоча працаваць. Заяўляе, што «з такімі малышамі не хачу сябе пазорыць». Яе абавязкі зараз зводзяцца толькі да ўключання і выключання тэлевізара. А гэта ж вельмі мала.

Як бачым, дрэнна ёсць, і проста дзіўна, чаму ГРН да гэтай пары не можа прыклікаць Веры Леўчук да выконвання абавязкаў светліцовай.

П. Дубовіч
Гайнаўскі павет

Наша сям'я

ВІТАЛІС НАЗАРУК

Віталіс Назарук працуе ў Павятовым праўленні сельскагаспадарчых гурткоў у Гайнаўцы. Па прафесіі ён аграном. Зараз прыходзіцца яму займацца курсамі сельскагаспадарчай падрыхтоўкі (ПР). Ён штодзённа спатыкаецца з сельскагаспадарчай вытворчасцю і весь аб гэтых справах прысылае матэрыялы да публікацыі ў «Ніве». Рэдакцыя лічыць яго адным з найлепшых сваіх карэспандэнтаў. (мх)

Дарагое Сэрцайка!

Жыву я ў горадзе. Маю 18 год. Працую. Пазнаёмілася з хлопцам будучы на вёсцы ў сваякоў. Мела тады 16 год. Ён мне вельмі падабаўся. Быў скромны і здавалася, што будзе такім заўсёды. На забаве гуляў толькі са мною.

Цяпер ён мае 20 год. І вось калі мы цяпер спатկаліся на забаве, ён адводзіў мяне дамоў. Цэлую дарогу гаварыў толькі пра гаспадарку, хоць мяне гэта зусім не цікавіла. Аб каханні нічога не сказаў. Нейкі вельмі дзіцячы. Нядаўна будучы ў гэтай самай вёсцы я пазнаёмілася з другім хлопцам, які займае вельмі высокую пасаду ў тым самым горадзе, дзе я жыву і працую. Мае ён 24 гады. Гуляла я ўвесь вечар з ім. Тады гэты першы мой хлопец падыйшоў да другога і пачаў сварыцца за мяне. Цяпер мала я езджу ў гэтую вёску, бо другі мой хлопец жыве непадалёк ад мяне і штодзённа да мяне прыходзіць. Мы ходзім у кіно, кавярню і гд. Але ўсяму перашкаджае той першы. Ён таксама цяпер працуе ў гэтым горадзе і штодзённа да мяне прыходзіць з шакаладамі. А я яго ненавіджу і яго шакалад. Другі хлопец гаворыць, што са мною ажэніцца. Толькі я не ведаю, ці ён не стары мне і як пазбыцца першага хлопца, як ад яго адчапіцца.

Тамара з Г.

Дарагая Тамара!

На мой погляд 24-гадовы хлопец не стары табе, толькі ты замаладая, каб выходзіць ужо замуж. Як сама пішаш, што першы хлопец табе таксама падабаўся. Весь вельмі ж хутка пачаў падабацца і другі. Гэта частая і нармальная з'ява ў тваіх гадах. Таму, мне здаецца, ты павінна яшчэ пачакаць крыху, не спяшацца з замужжаствам, час лепш скажа аб вашым каханні.

Вы ж абое маладыя і можаце яшчэ пачакаць. А пачакаць заўсёды варта, бо закладаць сям'ю гэта вельмі вялікая адказнасць. А каб адчапіцца ад першага хлопца, дык ты павінна, калі прыдзе дахаты, папрасіць ветліва яго сесці і ўсё без злосці і нерваў, культурна сказаць, што ты маеш сабе другога хлопца і што гэты табе лепш падабаецца. Шчырая размова напэўна падзейнічае лепш, чым хозанкі ад яго.

Усяго добрага жадае табе
Сэрцайка

тантамі і эсэсманамі дзесьці далёка ад гэтуль, не страшныя. Мяне агортвае хваля бязмернай радасці. Удыхаю паветра на поўныя грудзі, выпростваюся.

Тах! — нібы пад зямлёй, гучыць трэці стрэл.

Уяўляю, як там мітусяцца вахманы, якія крывыя морды ў шарфюрэра і бандыта Люкембаха.

— А дулю бачыў? — з дзікім і пераможным здзекам паказваю кулак туды, дзе стралялі, бягу зноў.

Выскокваю на адкрытае месца. Перада мной вялізны будынак другога вакзала. Ага, той быў вузкай калеі, а гэты — шырокай! Насустрач рухаюцца два цені з ліхтарамі. Адчуваю, што гэта старыя чыгуначнікі і баяцца іх няма чаго. Імчу далей, ведаючы, што буду рабіць. Прабягу ля іх, каб мяне бачылі, тады вунь там, дзе свецяцца стрэлкі, павярну ўлева, змылю след.

Анямелыя немцы спыняюцца, паднімаюць карбідныя ліхтары, свецяць. Свяці, свяці, узірайся добра!... Гляджу на іх, яны на мяне. Сівыя, у нязграбных фэльцавых ботах. Каб каторага з налёту шпурнуў на рэйкі, — рассыпаўся б. Чыгуначнікі самі ведаюць пра гэта, моўчкі мяне прапускаюць.

За стрэлкамі налева — вытаптаная ў снезе дарожка, заварочваю на яе. Выхопліваю на хаду з торбы жменю табакі, сыплю на след. Вецер змятае табаку, крупінкі знікаюць у іскрыстым снезе. Дарэмная праца! Перада мной адкрытае поле. Высокае асветленае месяцам неба, сухое і бадзёрае паветра і спакойная цішыня нейкія надта звычайныя, даўно знаёмыя, свойскія. Прытомнею зусім. Стараюся ісці ўжо вольна, аддыхваюся.

Дзіўна, хоць адбегся ад вахманаў яшчэ далей, а поўнай радасці не адчуваю. Недарэчна, але факт: на хвіліну пашкадаваў аб... Штутгофе! Мабыць таму, што ён стаў вехай у маім жыцці. У рове ля крэматорыя вецер развявае родны попел і бялеюць косткі ад знаёмых, сяброў. Там асталіся хворыя і слабыя. Некаторыя не перажывуць і пару дзён без маёй дапамогі. Невядома яшчэ, ці выжыве пад кіямі лагерны пісар, які рэкамендаваў мяне ў Тыгенгоф. Тысячы дахадзяг у тоненькіх пінжачках падрыжаць на марозе цэлую ноч

у калонах перад баракамі, праклянуць мяне і цэлы мой род, пакуль эсэсаўцы будуць шукаць.

І самае страшнае: я пакінуў брата!

Бліскучыя ад слёз вочы... Валодзька на два гады маладзейшы. Я меў абавязак апекавацца і часта парушаў яго. Ды з'есці лішнюю грушу, схаваўшыся ад Валодзькі, або ўхіліцца ад цяжкай работы дома і ўзваліць на брата — усё гэта было адно, а тут справа іншая. Так і бачу паружавелы ад работы, далікатны, як у дзяўчынкі, твар. Гэты твар будзе акрываўлены праз некалькі гадзін, калі фашысты пачнуць помсціць за маю авантуру. Непрыемна, цяжка. Няўжо я бачыў яго апошні раз? Як гляну ў вочы маці? Ці не вярнуцца лепш і заявіць: бярыце мяне, рабіце, што хочаце, адно не чапайце брата і бацькоў?! Памучаць, а потым пагасну і зноў нічога мне не будзе абыходзіць, як не абыходзіла, пакуль не нарадзіўся...

Аднак я шкадую таварышаў, брата нібы толькі для апраўдання перад сваім сумленнем. Паступова мяне агортвае бунтарская ўпартасць, зухвальства. Няўжо мы павінны толькі охаць ды ахаць, брахаць за вугламі на фашыстаў і пакорна падпарадкоўвацца, абы яшчэ крыху праіснаваць?! Чакаючы цудоўнага збавення, на маіх вачах загінула не адна тысяча яўрэяў у Гарадку, Беластоку і нашых беларусаў па вёсках, тут у лагеры! Каму патрэбна такое самаашуканства? За мяне паплацяцца многія, а каму патрэбна такое жыццё? Брату? Сябрам? Каму мы такія патрэбны? Мэ' я, такая размазня, патрэбен маім бацькам? Ну яго к чортавай мацеры, нацярпеўся!

Ураз узнімаю ў сабе рашучасць. На душы адразу адлягае. Што цяпер рабіць? Салдаты не пакінуць ля вагонаў дваццаць арыштантаў, каб лавіць аднаго. Паднімуць на ногі мясцовую жандармерыю? Тыгенгоф — маленькая мясціна, у ім два-тры жандары. Галоўнае — дзяжурная рота штутгофскіх эсэсаўцаў з паўсотняй сабак — «гундбатальён». Пакуль яго ўзвядуць на машыны, пакуль прыедуць, пройдзе з гадзіну. Здолею за гэты час далёка адысці і не пакінуць следу — буду ўратаваны.

(Працяг будзе)

КІНО

Праграма
на 25—30. V. 1965 г.

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Белавежа
„Trzydzieści lat śmiechu" (USA), 25—26. „Tajemnica złotego runa" (franc.), 27—28. „Mansarda" (polski), 29—30.

Кляшчэлі
„Chwila wspomnień" (polski), 25. „Dwoja z wychowania" (radziecki), 26—28. „Królowa Krystyna" (USA), 29—30.

Дубіны
„Szczęście w teczce" (jugosł.), 29—30.

Нарва
„Krzyżacy" (polski), 26—30.

Нараўка
„Zalotnik" (franc.), 26—30.

Чаромуха
„Alibi doskonałe" (angl.), 25—27. „Upał" (polski), 28—30.

Чыжы
„Foto Haber" (węgierski), 26—30.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі
„Przerwany lot" (polski), 26—30.

Бранск
„Czarne i białe" (USA), 25—26. „Pierwszy krzyk" (czeski), 27—28. „Czterdzieści minut przed świtem" (radz.), 29—30.

Орля
„Zdradziecki strzał" (radz.), 26—30.

Райск
„Kodyn" (rumuński), 26—30.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Гарадок
„O życie dla Ruth" (angl.), 25—26. „Bitwa nad Wołgą" (szwedzki), 27—28. „Skrawek ziemi ojczystej" (radz.), 29—30.

Міхалова
„Światło na twarzy" (węgierski), 25—26. „Hasło „Odwaga" (angl.), 27—28. „Przerwany lot" (polski), 29—30.

Супрасль
„Wieczór kawalerski" (USA), 25—26. „Madame de..." (franc.), 27—28. „Tarpany" (polski), 29—30.

Чорна Беластоцкая
„Kozara" (jugosł.), 25—26. „Śmierć Tarzana" (czeski), 27—28. „Panienka z okienka" (polski), 29—30.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Нурэц
„Trzydzieści lat śmiechu" (USA), 25—26. „Przez zieloną granicę" (czeski), 27—28. „Mansarda" (polski), 29—30.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі
„Król małp" (chiński), 25—26. „Kto jest bez winy" (czeski), 27—28. „Zakazane piosenki" (polski), 29—30.

Сухаволя
„Dwaj w stepie" (radz.), 25—26. „Czarci żleb" (polski), 27—28. „Jest taki chłopak" (radziecki), 29—30.

Шудзялава
„Czarny żwir" (NRF), 26—30.

Сідра
„Ach te dzieci" (radz.), 25—26. „Ludwiku do rondla" (jugosłowiański), 27—28. „Między brzegami" (polski), 29—30.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Ліпск
„Zdobywcy nieba" (radz.), 29—30.

Новы Двор
„Wojna trojańska" (włoski), 29—30.

Ружанысток
„Igraszki miłosne" (franc.), 25—26. „Rachunek sumienia" (polski), 27—28. „Pierwszy dzień wolności" (polski), 29—30.

ТЭАТРЫ

Тэатр «Сверщч»
(выязная група)

Сямяцічы
„Misie Ptysie" — 26.V.

Драгічын
„Misie Ptysie" 26.V.

Бранск
„Misie Ptysie" — 28.V.

СВАЯЦТВА

Заакіянскіх пасажыраў
У Гдыню — порт прывёз
«Баторы».
За іх тут узяліся шчыра
Грознай таможнай кантралёры.

А неўзабаве скрыні, клункі,
Насілі грузчыкі да стомы.
Чакала ўжо на падарункі
Шмат сваякоў, не менш знаёмых.

Цікава, мора слоў салодкіх
Плыло ад сваякоў шматлікіх
Якраз да гэтай цёплай цёткі,
Што з багажом была вялікім.

Калі насільшчык новы клунак
Дабавіў да багажнай кучы,
Зноў не адзін быў пацалунак,
Ізноў абдымкі цётку мучаць.

І раптам пасажыр — старэча
З малым з'явіўся чамаданам.
Ніхто не вышаў на сустрэчу,
Ніхто не аказаў пашаны.

Вось гэты прыклад надта яркі
Нервуе і надзвычай смуціць,
Як людзі колькасцю падаркаў
Адмерваюць свае пачуцці.

Андрэй Самасей

АХ, ВЫ ПІСЬМЕННІК?

Доктар звяртаецца да свайго пацыента:

— Вы павінны пазбягаць усялякай работы, якая звязана з галавою.

— Гэта немагчыма, доктар, гэта мая прафесія.

— Ах, вы пісьменнік?

— Не, я цырульнік.

НА ЛЕКЦЫІ

— Што, табе лектар не падабаецца?

— Лектар нічога, добры, а вось крэслы нязручныя, ніяк заснуць не магу.

ЁСЦЬ ВЫЙСЦЕ

— Абавязацельствы мы прынялі, а што як не выканаем?

— Не турбуйся! Прымем новыя.

АПРАЎДВАЕ НАДЗЕІ

— Глядзіце, Андрэй зноў хуліганіць.

— А што тут дзіўнага — мы ж яго за гэта ўвесь час на парукі бярэм.

ПЫТАННЕ І АДКАЗ

Прафесар: — Вы зусім дрэнна займаецеся, часта не прыходзіце на лекцыі. Не ведаю, як вы будзеце здаваць экзамен.

Студэнт: — Усё будзе залежаць ад вас, прафесар.

МЕРКУРЫЙ

Ён увайшоў у хату весела і радасна, быццам прынёс у падарунку сонца.

— Не чакалі мяне, а я пра вас не забыў... Глядзіце, што я прынёс! — выкрыкнуў незнаёмец і падсунуў мне пад нос партрэт маладой жанчыны.

— Нічога сабе баба, — сказаў я.

— Разумеецe, я артыст, паказваю якасць партрэта, звярніце ўвагу на работу, — тараторыць незнаёмец, аж мяне пачынае халера браць.

Далікатна кажу яму:

— Фатаграфія падмаляваная...

Але незнаёмец замахаў рукамі, як бы адганяючыся ад мух, і з крыўдаю ў голасе гаворыць:

— Эх, вы, па мастацтве не знаецеся, гэта ручная работа.

— Пэўна, што ручная, а не нажная, — кажу са злосцю. І не ведаю, чаго ён хоча?

Пазбягаючы спрэчкі, незнаёмец спакушае мяне:

— Дайце сваю фатаграфію і тры дзесяткі задатку, праз два тыдні партрэцік вам зробім як з іголкі!

— Гэта не касцюм, нашто партрэт з іголкі. Ды ўвогуле нашто мне партрэт, у люстра гляджу і то моташна робіцца.

— Людзі часта не ведаюць, чаго ім трэба, а чаго не трэба. Прашу мне верыць. Здайцеся на маё ўмельства.

— Я прывык здавацца жонцы.

— Эгэ, жартаўнік вы добры, люблю вясёлых людзей.

— Забірайцеся са сваім партрэтам, бо рабаціць мне ў вачах!

— Значыць, маеце хворыя вочы, магу дастаць вам акуляры з цёмнымі шкламі, лячэбныя акуляры — па шэсць дзесяткаў штука, пара каштуе менш, усяго сотню, — залапатаў незнаёмец.

— Вочы мае бы брытва; калі не адчэпіцеся, вам наб'ю акуляры, — недвухсэнсава шапчу гандляру.

У «точцы» над вушаком пачуўся сігнал дакладнага часу з Кракава. Незнаёмец паставіў вушы і тут жа перабіваючы «точку» зноў загаварыў:

— Ваш будзільнік спазняецца на сем мінут, купіце ў мяне заграмічную «Доху», дакладнасць гарантаваная што да секунды і цана ўсяго пяць чырвоненькіх...

— Я не на пасадзе, дакладны час мне непатрэбны. Дарэчы, ці не маеце часамі кропель ад нахабства?!

— «Антынахабін»! Тры дзесяткі за два флаконы, — неспадзявана запрапанаваў незнаёмец.

— Вушы пухнуць ад вашага голасу!

— Апарат з кішэнеавай батарэяй для ўзмацнення слыху — тысяча дзвесце, за пару — дзве тысячы.

— Пайшлі вы... — хацеў я вылаяць гандляра, але глянуўшы на яго дабротны твар успомнілася мне пагаворка: — Гавары да гары, а гара гарою.

Незнаёмец перабіў мяне:

— Сотня таблетак на ўспакаенне, кошт — чатыры дзесятак...

На шчасце якраз у дзвярах паявіўся мой брат, які доўга не гуляючы ў дыпламатыю, памог мне выпрасіць за дзверы вёрткага незнаёмца.

Калі мы трымалі яго пад пахі, ён сказаў перастаўляючы ногі за парог:

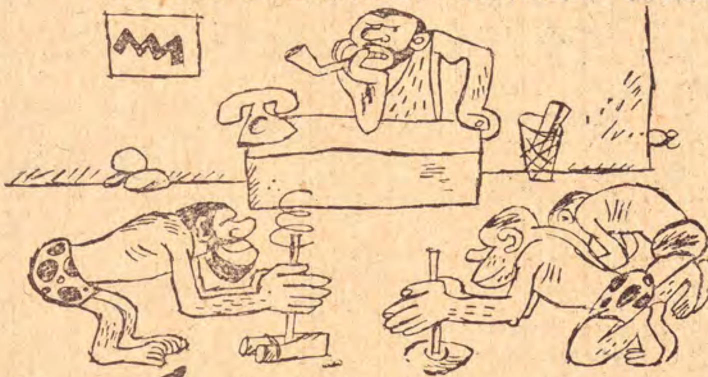
— Загляну да вас, калі буду варочацца, мо' раздумаеце і сёе — тое купіце ў мяне...

Цэлая гэта гісторыя з незнаёмцам прыпомнілася мне, калі давялося пайсці ў краму ГС-у. У краме прадаўшчык робіць кожнаму ласку, што ён увогуле захоча што-небудзь прадаць чалавеку.

Раз бог гандлю Меркурый не паспеў навучыць людзей гандляваць, дык прынамсі прадаўшчыкі павінны ўмець гэта. Яны ж з таго жывуць, чорт вазьмі!

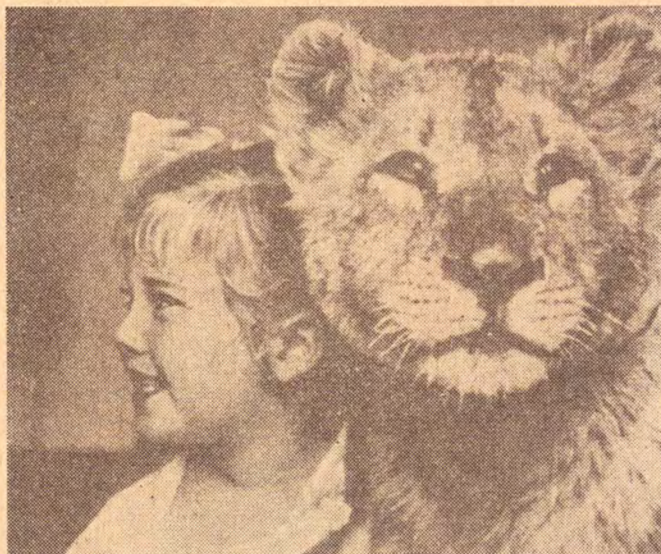
Дзядзька Лявон

КАРЦІНА З ЖЫЦЦЯ ПЕРШАБЫТНАГА ЧАЛАВЕКА

Начальнік хоча закурыць, або першыя падхалімы.

УСЯЧЫНА

Як мы вам падабаемся?

Ці хочаш быць вынаходцам?

(Бясплатныя курсы разумовай гімнастыкі)

Дваццаць запалак утвараюць чатыры квадраты. Як, выняўшы дзве запалкі, утварыць два квадраты?

Адказ у наступным нумары
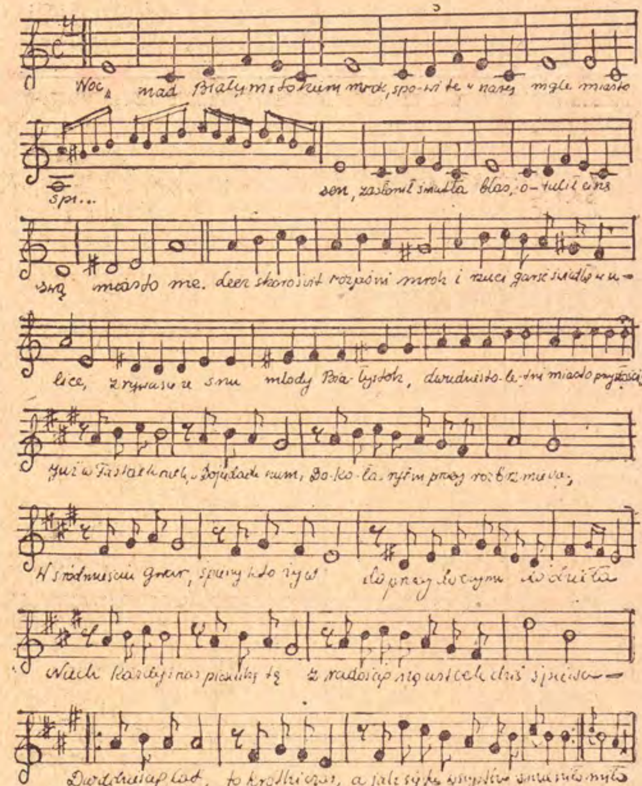
Развязка задання з папярэдняга нумара:

Сума чатырох лічбаў, якія акружаюць лічбу N на табель-календары заўсёды раўняецца $(N-7) + (N-1) + (N+1) + (N+7) = 4N$

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

По просьбе студэнтаў ІІ Настаўніцкай студыі ў Беластоку змяшчаем песню пра Беласток.

Miasto przyszłości

Słowa i muzyka: Edward Gojlik

Noc, nad Białymstokiem mrok,
Spowite w szarej mgle miasto śpi....
Sen, zasłonił światła blask,
otulił ciszą swą miasto me.
Lecz skoro świt rozjaśni mrok
i rzuci garść światła w ulice,
Zrywa się ze snu młody Białystok,
dwudziestoletnie miasto przyszłości....

Refren:

Już w Fastach ruch, w Dojlidach szum,
dokoła rytm pracy rozbrzmiewa,
W śródmieściu gwar, śpieszy kto żyw
do pracy, do czynu, do dzieła,
Niech każdy z nas piosenkę tę
z radością na ustach dziś śpiewa —
Dwadzieścia lat, to krótki czas,
a jak się tu wszystko zmieniło. 2 razy

Dziś każdy z nas o tym wie
i wierzy w przyszłość swą, wierzy snom;
Nic nie zmąci ciszy nam,
w pokoju chcemy żyć w mieście swym...
Miasto mych snów piękniejе wciąż,
rosną w nim domy i dzielnice,
Miasto mych marzeń, miasto przyszłości
rozbrzmiewa pieśnią dwudziestolecia!....

Refren:

Już w Fastach ruch... ....

З нямецкага

КАБ УСЕ БАЧЫЛІ

— Прашу прабачэння, фрэйлен, здыміце, калі ласка, ваш капялюш! Я заплаціў дзве маркі за свой білет у кіно і хачу што-небудзь убачыць.

— А я за свой капялюш заплаціла дваццаць марак і хачу, каб яго ўбачылі ўсе.

У душы ён быў артыстам, таму ў сям'і разыгрываў драмы.

Часам лёгкім і тупым языком можна чалавека цяжка пакалечыць.

*

Ёсць людзі, якія праз сваё вялікае Я зусім не прыкмячаюць іншых.

*

Чалавек, які мае многа грошай, траціць жыццёвую раўнавагу.

*

З кожным днём чалавек адкрывае ў сябе нешта новае і становіцца разумнейшым.

*

Чаму чалавек не бярэ таго, што можа дастаць, а чапляецца таго, да чаго не можа дацягнуцца?

— Я крыху пагаркалася з мужам.

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 25-85, centrala 37-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje – Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wilcza 46, Nr konta PKO 1-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4,70 $ w Europie, 5 $ — w USA. Nakład 5458. Bltk C-3